

Розвиток навичок говоріння за допомогою відеофайлів у дітей середнього шкільного віку

Оволодіння іноземною мовою серед учнів середнього шкільного віку визнається важливим аспектом сучасної освіти, оскільки дає можливість не лише спілкуватися на різних рівнях, а й налагоджувати контакти з іншими країнами [3].

Згідно з теорією, вивчення іноземних мов у середньому віці спрямоване на розвиток мовлення дітей середнього шкільного віку, що є найбільш сприятливим періодом для цього [1, с.30].

Для залучення молодших школярів до вивчення іноземної мови та поглиблення їх розуміння інших культурних аспектів, необхідно використовувати нові методи та засоби, серед яких особливе місце займає відео. Відеоматеріали дозволяють наочно демонструвати мовлення носіїв мови, збагачувати словниковий запас та розширювати знання про країни, мова яких вивчається. Використання відеоматеріалів сприяє покращенню навичок аудіювання, розвиває психічні процеси учнів та забезпечує багатоканальне сприйняття інформації. Вчителі мають можливість знаходити відеоматеріали для уроків іноземної мови на різних інтернет-ресурсах або створювати їх самостійно за допомогою спеціалізованих програм та редакторів відео [2, с.77].

Метою дослідження є окреслення ролі використання відеофайлів у процесі розвитку говоріння у дітей середнього шкільного віку та розробка рекомендацій для практичного застосування цих методів у навчальному процесі.

Перш за все використання відеофайлів сприяє створенню стимулюючого мовного середовища. Для дітей середнього шкільного віку важливо мати змогу спілкуватися не лише з учителем, але і з однолітками. Відеофайли, що показують спілкування у різних ситуаціях, допомагають учням бути впевненими у власних навичках мовлення та використанні мовних конструкцій.

По-друге, відеофайли дозволяють дітям бачити живі приклади мовлення та мовних виразів, що робить навчання більш ефективним. Вони можуть спостерігати за інтонацією, мімікою та жестами героїв відеоролика, що допомагає їм краще розуміти сенс висловленого та використовувати ці елементи власного мовлення.

Крім того, використання відеофайлів може стимулювати інтерес до вивчення мови серед дітей. Завдяки цьому інтерактивному підходу до навчання, діти можуть зануритися в автентичну мовну ситуацію, що робить навчання більш захоплюючим та зрозумілим [4. с.16].

Отже, використання відео на уроках іноземної мови для формування навичок аудіювання дуже ефективне. Існує багато можливостей для його впровадження. Застосування відеоматеріалів значно підвищує зацікавленість учнів у вивченні іноземної мови, дозволяє презентувати навчальний матеріал у цікавій та нестандартній формі, сприяє легшому сприйняттю інформації та залучає учнів до активної участі на уроці. У майбутньому планується аналізувати та інтегрувати у навчальний процес учнів початкової школи інші відеоресурси, зокрема для розвитку навичок аудіювання, та розробити систему вправ для їх використання.

Список літератури

1. Бен Ромдан С. Інформаційно-комп'ютерні технології у дистанційному навчанні іноземних мов з використанням соціальних мереж (у туніській аудиторії). *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. Харків. 2021. Випуск 38. С. 30-40.
2. Мороз Л. В., Василькевич С.С. Аудіювання та його роль у формуванні комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей. *Young Scientist*. № 3.2 (55.2). March. Херсон. 2018. С. 77-80
3. Панова Л. С., Андрійко І. Ф., Тезікова С. В., Потапенко С. І. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник. Київ: Видавництво Академія, 2008. 327 с.
4. Семененко Л. В. Лексична компетентність як ключовий елемент мовної освіти. *Нова педагогічна думка*. Рівне. 2019. С 16-33.

Анастасія Констанчан
Науковий керівник – асист. Нузбан О. В.

Лексико-граматичні трансформації у перекладі публіцистичних текстів

Завдяки процесу глобалізації, швидкому розвитку технологій та поширенню міжнародних комунікацій, виникає значна потреба перекладу. Переклад – це збереження змісту повідомлення при зміні його мовної форми [1]. Ключовим поняттям у теорії перекладу є еквівалентність – відносна рівність змістовної, смислової, семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації, яка міститься в оригіналі та перекладі [2]. Інструментом досягнення еквівалентності є перекладацькі трансформації, тобто різноманітні методи, якими користується перекладач. Серед них – лексико-граматичні трансформації, що охоплюють зміни на рівні словникового складу, а також граматичної структури тексту.

Актуальність запропонованого дослідження пов'язана з розумінням, аналізом та вдосконаленням процесу перекладу публіцистики за допомогою лексико-граматичних перекладацьких трансформацій.

Метою роботи є дослідження лексико-граматичних трансформацій у перекладі публіцистичних текстів. Відповідно до поставленої мети, перед нами постали наступні завдання: визначити поняття та особливості лексико-граматичних трансформацій; виявити фактори, що впливають на вибір трансформацій у перекладі; дослідити специфіку публіцистичного стилю; проаналізувати лексико-граматичні трансформації, які застосовують при перекладі публіцистичних текстів.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше здійснено аналіз лексико-граматичних перекладацьких трансформацій у перекладі матеріалів інтернет-медіа Європейська Правда [3].

У ході дослідження нами було проаналізовано 28 статей економічної тематики газети Європейська Правда [3]. Методом кількісних підрахунків ми з'ясували, що серед лексико-граматичних трансформацій переважає декомпресія (29,7%), за нею – компресія (22,2%) та перmutація (22,2%), антонімічний переклад (18,5%), і

останнє місце посідають описовий переклад (3,7%) та компенсація (3,7%).

На матеріалі 40 газетних статей Європейської Правди [3] було визначено, що найчастіше при перекладі публіцистичних текстів політичної тематики було використано дві лексико-граматичні трансформації, а саме: декомпресію (25,7%) та пермутацію (25,7%), потім – компресію (22,9%), антонімічний переклад (17,1%), компенсацію (5,7%), і найрідше – описовий переклад (2,9%).

Отже, лексико-граматичні трансформації часто застосовують у текстах публіцистичного стилю. Їхня функція – забезпечити еквівалентність перекладу шляхом перетворень лексичних одиниць та граматичної структури речення. У процесі перекладу публіцистичних текстів частіше за все використовують декомпресію, пермутацію, а також компресію. Як бачимо, в обох видах текстів найбільш уживаною технікою перекладу є декомпресія, а найменш частотнішою – описовий переклад. Це можна пояснити прагненням перекладача висвітлити у перекладі певні імпліцитні смисли оригіналу. Адже в англійській мові семантичний та синтаксичний зв'язок між словами імпліцитно виражений через порядок синтаксичних елементів та контекстуальне оточення, тоді як в українській мові цей зв'язок експліцитно виражений відповідними лексемами. Водночас описовий переклад використовується лише тоді, коли у мові перекладу бракує відповідної лексеми на позначення поняття.

Список літератури

1. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник. - К.:Юніверс, 2002. - 280 с.
2. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу / А.В. Мамрак. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 304 с.
3. Європейська Правда. URL: <https://www.euointegration.com.ua/>

Потенціал використання методики *storytelling* на уроках англійської мови в середній школі

Останнім часом в нашій державі спостерігається значне підвищення вимог до іншомовної освіти як на шкільному рівні, так і в контексті додаткових освітніх установ. Дослідники дедалі частіше говорять про персоналізацію, метапредметності, гейміфікації у навчанні як про провідні тренди, актуальні в сучасному освітньому середовищі. Це зумовлено необхідністю пошуку та впровадження сучасних технологій під час роботи з текстом під час уроків іноземної мови, подальшого збагачення бази методів навчання читання, спрямованих на комплексне вдосконалення іншомовної компетенції.

На сьогоднішній день проблема розвитку зв'язного мовлення на уроках англійської мови є однією з найгостріших та найактуальніших. Педагоги у своїй роботі використовують найрізноманітніші методи, форми та технології у розвитку зв'язного мовлення, формування правильних граматичних форм, збагачення активного словника, розвитку уяви[3]. Вивчення проблем організації освітнього процесу завжди було у колі інтересів вітчизняних дослідників. Особливої уваги їм, зокрема використання сучасних методів навчання, приділяють Н.М.Бібік, С.М. Мартиненко, О.Я. Савченко та ін.

Такі дослідники, як О.О. Коломінова, О.В.Котенко, С.В. Мішуровська, Т.М. Панасенко, І.В. Радецька, С.В.Роман, І.О. Федоришина та інші присвятили багато досліджень питанням методики навчання іноземної мови в початковій школі.

Безпосередньо *storytelling*, у трактуванні Р. Блейна, реалізується через створення на занятті спільної історії (*spoken class story*) на основі заздалегідь заготовленого викладачем сюжетного каркасу[1]. Вужче термін може розумітися у трьох сенсах. По-перше, як один із прийомів створення цікавого, актуального, корисного, розважального, емоційного контенту. По-друге, як трансляція історій у будь-якій формі: усне оповідання, письмовий текст,

візуальні образотворчі засоби, музика тощо. По-третє, як мистецтво усного оповідання, оповідання, коли історія розповідається з пам'яті, а не читається.

Описана технологія сторітеллінгу Р. Блейна, безумовно, становить інтерес. Вона знаходиться в руслі теорії природного оволодіння іноземною мовою С. Крашена (Stephen Krashen), згідно якої швидкість і грамотність іншомовної мови формуються в процесі рясного слухання, читання та обговорення іноземною мовою доступного, тобто, відповідного інтелектуального та мовного рівнем учнів, матеріалу.

Історії можуть використовуватися для запровадження, закріплення, організації практики використання лінгвістичного матеріалу, а також застосовувати для оцінки рівня комунікативних умінь та навичок учнів[2]. На наш погляд, сторітеллінг можна успішно використовувати як для навчання спільної мови, так і мови професійної сфери. Все залежить від підбору релевантних для освітнього контексту історій.

Отже, подібні результати ставлять сторітеллінг у ряд перспективних методів навчання іноземних мов у школі. Враховуючи, що сьогодні сторітеллінг став одним із ключових над професійних комунікативних умінь, яке люди вказують у резюме при влаштування на роботу, він, безумовно, повинен бути в арсеналі будь-якого викладача і використовуватися якомога часто.

Список літератури

1. Blaine R., Seely C. Fluency through TPR storytelling: Achieving real language acquisition in school. Berkeley, CA, – 2014. – 483 p.
2. Ressa R. Storytelling and language learning. National Storytelling Network. 2016. URL: <https://storynet.org/storytelling-and-language-learning/>
3. Wood J.D. Using stories to help children learn a foreign language. Granada, 2016.

Класифікація метафор у художньому тексті

Поняття метафори є одним із найбільш досліджуваних понять в лінгвістиці. Чимало науковців з різних галузей знань намагалися прослідкувати роль метафори у мовленні, а також художньому тексті, її функції та класифікації. Згідно з визначенням науковиця І. В. Хрін: метафора — троп, заснований на перенесенні за подібністю ознак і властивостей одного неназваного предмета чи явища на інший через що явище метафори часто називають прихованим порівнянням [5, с. 22].

Метафори в англійській мові прийнято класифікувати за різними параметрами, а саме за функціональними ознаками, морфологічною складовою та самою структурою побудови метафор [3, с. 40].

Американські лінгвісти Дж. Лакоф та М. Джонсон у своїй праці «Метафори, якими ми живемо» визначають два види метафор в контексті часу та простору: онтологічні, які розглядають події, дії, емоції, ідеї, тощо як певну субстанцію, і орієнтаційні, які не виражають один концепт через інший, але організують всю систему концепцій у відношенні одного до одного [6, с. 191].

Окрім вищезазначеної також існує морфологічна класифікація, відповідно до якої метафори необхідно поділяти на групи за їхньою морфологічною будовою, тобто за тим, які частини мовив використовуються для створення метафоричного значення [2, с. 11]. Завдяки такій типології можна легко прослідкувати які частини мови використовуються найбільше, а які мають найменше випадків використання.

Послугуючись класифікацією, що базується на актуальності використання метафори у часі, метафори поділяють на образні, що мають двоплановий зміст, стерті, які перебувають у процесі втрати значення та мертві [4, с. 256].

Відповідно до класифікації, суть якої полягає у розкритті кількості носіїв образності, виокремлюють прості, що складаються з двох, рідко трьох слів, ускладнені та складні метафори, що

утворюється шляхом подвійної метафоризації одного з компонентів [4. с. 257].

За класифікацією, запропонованою вченим Р. Ван ден Броком, що використовується в перекладознавстві, серед метафор виділяють:

- лексичні метафори, образи яких стерлися;
- конвенційні, закріплені в літературному процесі;
- індивідуальні;
- авторські метафори [1, с. 30].

Важливо зазначити, що типи класифікації не взаємовиключні. Одна й та ж метафора може належати до різних типів залежно від контексту та ефекту, якого намагається досягти автор.

Отже, можемо зробити висновок, що питання класифікацій метафор дискусійне та кожна класифікація має своїх прихильників. Ретельний аналіз та класифікація за різними параметрами сприяє глибшому розумінню ролі метафор у творенні образів та перенесенні значень у художньому тексті.

Список літератури

1. Гаврилюк А. П. Метафора, її природа та роль у мові та мовленні. Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Філологія. Педагогіка. Зб. наук. праць. К.: 2013. №2. С. 29–33.
2. Грабовська З. Г. Багатогранність мовної метафори. Українська мова і література. 1997. № 12. С. 8-14.
3. Кравець Л. Ю. Метафора як лінгвоментальний феномен. Українська мова і література в школі. 2014. № 1. С. 39–42
4. Скопненко О. І. Класифікація. Метафора. Сучасний словник іншомовних слів. 2006. 355 с.
5. Хрін І. В. Метафора в англійській мові. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університеті імені Григорія Сковороди». Філологічні науки. 2018. С. 22-24
6. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 1980. p. 242.

Надія Космірак

Науковий керівник – доц. Сапожник І.В.

**Аудіовізуальний переклад: аналіз субтитрів
українською мовою в англomовному художньому фільмі
“Love, Rosie”**

Дослідження в галузі аудіовізуального перекладу вважаються відносно новими порівняно з дослідженнями в літературному або технічному перекладі. Однак вже нині ця сфера привертає увагу багатьох дослідників і стає об'єктом наукового інтересу. Щорічно з'являються сотні кіно- і телевізійних творів з різних країн, і цей численний відеовміст необхідно перекладати й адаптувати для українського глядача. Саме тому затребуваність у підготовці фахівців з аудіовізуального перекладу значно зростає.

Л. Гонсалес стверджує, що аудіовізуальний переклад – це переклад мультимодальних і мультимедійних текстів іншою мовою та їх перенесення в іншу культуру [1]. О. Куца, посилаючись на Д. Кьяро, вважає, що аудіовізуальний переклад - це переклад з однієї мови на іншу вербальних компонентів, що містяться в аудіовізуальних творах або продуктах наприклад, художні фільми, телевізійні програми чи п'єси [1].

Зацікавлений інтерес до аудіовізуального перекладу пов'язаний з тим, що довгий час цей вид перекладу не міг знайти своє місце в класифікації видів перекладу. Однак А. Козуляєва виділяє три основні причини, чому потрібно вважати аудіовізуальний переклад окремою галуззю дослідження [2]:

1. В аудіовізуальному перекладі є певна кількість обмежень.
2. Аудіовізуальний текст – полісемантичний.
3. Перекладач повинен володіти навичками аналізу та синтезу семантики.

За класифікацією Я.Д. Сінтаса, аудіовізуальний переклад поділяється на три види: дубляж, субтитрування та закадровий голос [1]. Субтитри являють собою перекладений текст, що з'являється на екрані синхронно з діалогами персонажів. Серед глядачів субтитрування користується більшою популярністю, ніж дубляж чи озвучення. І це не дивно, адже субтитри мають ряд переваг. Особливість субтитрів полягає у відтворенні усної мови, зі

збереженням її типових розмовних чи діалектних елементів. Також субтитри надають пояснення фонових звуків та ефектів, щоб допомогти відчувати атмосферу шоу чи фільму. Той факт, що мова оригіналу жодним чином не спотворюється, безперечно, є найбільш значущою перевагою субтитрів.

Створення субтитрів вимагає не тільки відмінних мовних навичок і міжкультурної чутливості, але й точного перекладу. При перекладі субтитрів необхідно враховувати лінгвістичні особливості, такі як: лексичні, стилістичні, граматичні та синтаксичні зміни, які можуть виникнути під час перекладу. Крім цього, для того, щоб передати всю повноту та точність тексту, який буде легко сприйматися глядачами, досвідчені перекладачі використовують різноманітні перекладацькі техніки.

Ж.П. Віне та Ж. Дарбельнет були піонерами перекладознавства, оскільки саме вони створили техніку перекладу та розділили її на пряму та непряму [3]. До прямих перекладацьких прийомів належать: запозичення, калькування та дослівний переклад. До непрямих перекладацьких прийомів відносяться: транспозиція, модуляція, переформулювання або еквівалентність, адаптація, скорочення, розширення та компенсація.

Отже, оскільки люди дедалі більше захоплюються іноземними фільмами, попит на аудіовізуальний переклад різко зріс. За кількістю переваг, субтитри, як один із різновидів аудіовізуального перекладу вважаються найкращими для використання під час перегляду іншомовних фільмів.

Список літератури

1. Абабілова Н. М., Усаченко І. В. АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ВИКЛИК ДЛЯ СУЧАСНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ. *Вісник Херсонського державного університету*. 2020. Вип. 2. С. 79-85.
2. Перванчук Т. Б. АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ ПЕРЕКЛАД: ОСНОВНІ ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ. *Волинський національний університет ім. Лесі Українки*. 2021. №4. С. 121-126.
3. What Are The Main Translation Methods And Techniques? : веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhzeg> (дата звернення 20.01. 2024).

Мовні засоби реалізації модальності у промовах політичних лідерів

У сучасному світі політична промова є важливим засобом комунікації між лідерами та їхніми прихильниками. Успішні політичні лідери майстерно використовують мовні засоби, щоб переконати свою аудиторію в правильності своїх ідей та позицій. Один з найважливіших мовних засобів, які використовують політичні лідери, – модальні дієслова.

Дослідницьку роботу присвячено аналізу використання модальних дієслів англomовними та україномовними політиками в своїх промовах, з метою досягнення певних політичних цілей.

Модальність – одна з мовних універсалій у лінгвістиці. Вона вказує на відношення між дійсністю та змістом висловлювання. Цей термін використовується в різних галузях знань. Саме слово "модальність" походить від латинського "modus" (метод, значення). Такий вид висловлювання своєї позиції запевняє аудиторію в тому, що говориться щось істинне, правдиве [2, с. 457].

Згідно із Ю. В. Сорощук, лексична та граматична репрезентація модальності виражаються за допомогою використання модальних дієслів або їхніх лексичних еквівалентів [1, с. 92].

Розглянемо найважливіші, на нашу думку, модальні дієслова, які можуть бути застосовані як в англomовних, так і в україномовних політичних промовах:

Модальне дієслово *can/could* виражає фізичну/ментальну можливість. В українській мові зазвичай передається як *могти, вміти, мати змогу/можливість*. Прикладами можуть слугувати фрагмент із промови Дональда Трампа (speech on the violence at the Capitol, 13.01.2021) "*Each individual **can** choose through the things we do to find a common ground...*" та фрагмент із промови Леоніда Кучми (День Незалежності України, 24.08.2002) "*Ми **можемо** пишатись тим, що всі ці роки Україна лишалася осередком громадянського миру...*".

Модальне дієслово *must* виражає повинності. Прямим відповідником в українській мові буде дієслово *мусити, бути*

зобов'язанами. Як приклад розглянемо фрагмент із промови Віктора Ющенка (промова з нагоди 18-тої річниці Незалежності України) «*Ми зобов'язані йти шляхом творення єдиної нації, бо лиш її моноліт вбереже нас у новому столітті..*» та фрагмент із промови Джорджа Буша (speech on finances and the economy of the world, 13.11.2008) “*We **must** take actions to improve our financial markets...*”

Will в англійській мові використовується для вираження майбутньої дії, рішучості. У більшості випадків, в українській мові передається як модальне дієслово будемо. Прикладами можуть бути: фрагмент із промови Барака Обами (speech in State of the Union Address, 20.01.2015) “...**I will** be taking new action to help states adopt paid leave laws of their own...” і фрагмент із промови Володимира Зеленського (Звернення до парламенту Великої Британії, 08.03.2022) «**Ми будемо** боротися на морях, **будемо** битися в повітрі, **ми будемо** захищати нашу землю, хоч би якою була ціна...»

У висновку зазначимо, що модальні дієслова відіграють значущу роль у політичних промовах. Аналіз використання модальних дієслів такими відомими англомовними та україномовними політиками, як Дональд Трамп, Барак Обама, Володимир Зеленський та інші, підкреслює їхню роль у створенні ефективного спілкування зі слухачами та вираженні їх стратегічних позицій.

Список літератури

1. Сорошук Ю.В. / Категорія модальності в сучасному англомовному авторському дискурсі (на матеріалі творів Дена Брауна та Ніколаса Спаркса) / Ю.В. Сорошук // Актуальні проблеми філології. – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Чернівці, 2016. – С. 90–92.
2. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. X, 920 с.

Функціональні особливості англійських прислів'їв і приказок про погоду

Прислів'я і приказки – невіддільна частина культури будь-якого народу, в них відбивається менталітет народу, його побут, звичаї та традиції. Їх афористичний характер, яскравість застосовуваних образів, особливості поетичного стилю обумовлюють зацікавлення в науковій спільноті, зокрема і щодо ґрунтовного аналізу функціональних особливостей. Прислів'я та приказки – це культурні артефакти, наділені функціональним значенням, яке виходить за рамки їхніх поверхневих інтерпретацій. О. В. Корень вказує, що „Прислів'я здатні функціонувати як у вигляді мовленнєвих актів, так й як фрагменти мовленнєвих актів. Комплексний набір значень для кожної паремії обумовлює її поліфункціональність, універсальність і стійкість” [1, с. 16]. Англійські прислів'я та приказки про погоду слугують різним цілям у контексті взаємодії, охоплюючи прагматичні, соціальні та моделюючі функції [1, с. 14]. Розуміння цих функцій дає глибоке бачення динаміки комунікації та суспільних норм.

Прагматична функція англійських прислів'їв та приказок про погоду полягає в їх здатності здійснювати вплив на свідомість адресата. Вони дають практичні поради, роблять прогнози та спрямовують на прийняття рішень у ситуаціях, які мають зв'язок з погодою. Прикладами можуть бути прислів'я: „*Bring your umbrella, it's raining cats and dogs!*” [2], тобто будь готовий до сильного дощу; „*April showers bring May flowers.*” [2] — вислів не лише описує сезонний перехід, але й раціоналізує випадання опадів у вигляді корисного для подальшого росту квітів, тим самим виправдовуючи терпіння під час дощової погоди. Прислів'я часто слугують аргументацією або виправданням певних переконань чи дій, сприяючи когнітивному та аксіологічному унісону [1, с. 14]. Наприклад: „*Thunder in February means frost in May.*” [3] (приказка попереджає про можливі пізні весняні заморозки); „*When the sun shines, the doctor sleeps.*” [2] (мається на увазі, що гарна погода

призводить до зменшення кількості захворювань і роботи для лікарів).

Прислів'я та приказки про погоду часто відображають суспільні норми, цінності та стереотипи поведінки. Наприклад: „*March comes in like a lion, goes out like a lamb.*” [3] (опис переходу від зими до весни в Північній півкулі; весняна погода порівнюється з тваринами); „*Fair weather friends are those who disappear when trouble arrives.*” [2] (порівняння ненадійних знайомих з мінливою погодою).

Моделююча функція прислів'їв та приказок про погоду полягає в їхній здатності пропонувати моделі або орієнтири для навігації в життєвих ситуаціях, на які впливають метеорологічні явища. Розглянемо приклади: „*Every cloud has a silver lining.*” [2] (заохочення до оптимізму в негараздах; навіть у поганій погоді є надія на щось позитивне); „*Save hay while the sun shines.*” [3] (потрібно користуватися сприятливими можливостями, коли вони виникають).

Отже, англійські прислів'я та приказки про погоду охоплюють багатий спектр функціональних особливостей. Вони слугують прагматичним цілям, впливаючи на прийняття рішень, дають уявлення про суспільні норми та поведінку, а також пропонують моделі для подолання життєвих викликів. Розуміючи цю функціональну динаміку, можна отримати глибше розуміння культурної значущості та комунікативної сили прислів'їв і приказок про погоду в англійській мові та суспільстві.

Список літератури

1. Корень О. В. Системно-функціональні особливості англійських прислів'їв: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Харків, 2000. 20 с.
2. Anderberg J. 22 Old Weather Proverbs That Are Actually True. *Artofmanliness*. 2023. URL: <https://www.artofmanliness.com/skills/outdoor-survival/22-old-weather-pro-verbs-that-are-actually-true/> (дата звернення: 05.02.2024).
3. Boeckmann C. Weather Sayings and Their Meanings. *Almanac*. 2023. URL: <https://www.almanac.com/weather-sayings-and-their-meanings> (дата звернення: 05.02.2024).

Євгенія Костинян
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Структура уроку англійської мови для розвитку навичок читання, що базується на підході CLIL

Мета цієї роботи – описати структуру уроку англійської мови, в якому використовується підхід CLIL для розвитку навичок читання.

CLIL — дидактична методика, ідея якої полягає в отриманні знань в інших сферах та науках через іноземну мову. Цей підхід переслідує дві мети: отримання нової інформації через мову і вивчення мови через предмет, що вивчається. У цій методиці мова служить інструментом для отримання нових знань, а не кінцевою метою [3; 5].

Враховуючи поточні обставини, вкрай важливо визнати швидкий прогрес у науці та техніці. Оскільки приплив інформації продовжує зростати, значення читання іноземною мовою неухильно зростає. Читання як комунікативне вміння та засіб спілкування є важливим видом мовленнєвої діяльності та найбільш розповсюдженим способом іншомовної комунікації [1, с. 8]. Поєднавши розвиток навичок читання англійською мовою з підходом CLIL, ми можемо досягти максимальної ефективності навчання.

Надзвичайно важливий етап підготовки до такого уроку – правильна його побудова, адже вона має певні особливості. Продуктивний урок англійської мови з концентрацією уваги на читанні повинен містити в собі основні складові CLIL та процесу розвитку навичок читання.

Головні компоненти CLIL включають: *Content* (зміст), *Communication* (спілкування), *Cognition* (пізнання), *Culture* (культура). "Зміст" відповідає за підбір відповідного матеріалу для проведення уроку, цілковите засвоєння та набуття нових знань. Аспект "спілкування" є важливим для відпрацювання та відтворення набутої інформації через слухання, говоріння, письмо та безпосередньо читання. Когнітивні, інтелектуальні здібності та навички ефективного навчання стануть можливими завдяки аспекту

”пізнання”. Складова ”культура”, в свою чергу, є важливою для розширення кругозору та можливої міжкультурної інтеграції [2].

Для ефективного розвитку навичок читання потрібно проходити такі етапи: *pre-, while- i post- reading*.

Завдання з секції *pre-reading* застосовуються для того, щоб підготувати учнів до подальших завдань та ознайомити їх з темою тексту. Зазвичай на даному етапі опрацьовується лексика, яка використовується в тексті, або ж ведуться дискусії щоб активувати первинні знання учнів з даної теми. На стадії *while-reading* учні перевіряють розуміння прочитаної інформації виконуючи завдання на сприйняття загального посилу, деталей тощо. Завершальна стадія *post-reading* фокусується на подальшому аналізі прочитаної інформації та її обговоренні [4].

Отож, для того, аби побудувати успішний урок англійської мови для розвитку навичок читання з використанням CLIL, потрібно враховувати всі вищеперелічені компоненти.

Список літератури

1. Єременко Т.Є., Трубіцина О.М. Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультеті. Навчальний посібник з курсу методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Одеса, 2018. 8 с.
2. Рибалко Т.С. Використання методики CLIL на уроках англійської мови. Презентація. 2021. URL: Використання методики CLIL на уроках англійської мови. Презентація. (naurok.com.ua) (дата звернення 06.02.2024)
3. CLIL - новий підхід до навчання: блог. URL: [CLIL - новий підхід до навчання - Ольга К. \(buki.com.ua\)](https://buki.com.ua) (дата звернення 04.02.2024)
4. Stages for Teaching Reading. URL: <https://englishpost.org/stages-teaching-reading/#stages-for-teaching-reading-while-reading> (дата звернення 06.02.2024)
5. What Is CLIL? The Global Trend in Bilingual Education Explained. 2021. URL: [What Is CLIL? The Global Trend in Bilingual Education Explained \(bridge.edu\)](https://bridge.edu) (дата звернення 04.02.2024)

Когнітивний підхід у дослідженні терміна

Механізми, які знаходяться в основі мисленнєвої діяльності мовної особистості, є предметом зацікавлення когнітивної лінгвістики. Мова при цьому розглядається як «когнітивний процес, що здійснюється в комунікативній діяльності та забезпечується особливими когнітивними структурами та механізмами у людському мозку» [2, с. 366].

Знання про світ зберігаються та передаються за допомогою мовних одиниць, відповідно, наукові та професійні знання фіксуються та ретранслюються за допомогою термінів. На думку М. А. Кізіль, терміном є «корелят ментальної операції, що відбувається в свідомості дослідника» [1, с. 183]. Його також розглядають як специфічну ментальну репрезентацію, а термінологію, в свою чергу, як сукупність ментально-мовленнєвих утворень, що формують концептуальну модель наукової та професійної картини світу [3, с. 44].

Когнітивні механізми, що беруть участь у породженні термінів, стають об'єктом когнітивного термінознавства, яке вважається закономірним етапом його розвитку, що пояснюється не тільки розвитком когнітивної лінгвістики – напряду дослідження мови як «експоненту когнітивних структур і процесів свідомості, актуалізованих її одиницями» [2, с. 365], але й антропоцентризмом сучасних лінгвістичних розвідок, завдяки чому на перший план виходить людина та її когнітивна діяльність, покладена в основу термінопородження та її одиниць, але й антропоцентризмом поряд із класичним, історичним та ін.

У межах когнітивного термінознавства терміносистема розглядається як «сукупність термінів, що свідомо конструюється та виявляється за посередництвом категоризованої і концептуалізованої інформації на основі логіко-понятійних, когнітивно-мовних, дискурсивних та власне термінологічних вимог» [1, с. 182]. Виходячи з цього, вважається, що знак рівності між поняттями термінологія та терміносистема ставити не можна, оскільки поняття «термінологія» має відношення до діяльності по

впорядкуванню термінів, що здійснюється в межах процесу номінації термінованих понять, у той час як «терміносистема» пов'язана з класифікаційною діяльністю, спрямованою на сортування та квантифікацію відносин між термінами через поняття, позначені ними.

Термінологія являє собою вербалізований результат когнітивної діяльності фахівця, пов'язаний із осмисленням і засвоєнням ним професійного досвіду [3, с. 43]. Терміносистема певної сфери знання / діяльності є своєрідним відображенням того, як фахівець концептуалізує (осмислює та виокремлює) та категоризує (відносить до певної категорії, класу) та впорядковує фрагменти дійсності певної наукової, технічної чи професійної сфери, які її елементи для нього є релевантними, найбільш значущими і т.і.

Термінології вважаємо джерелами формування терміносистем. І термінології, і терміносистеми не можуть бути відірвані від свого субстрату – природної мови, на базі якої вони існують. Специфіка подібних сукупностей термінологічних одиниць полягає в тому, що вони являють собою структурні частини лексичної системи мови для спеціальних цілей, які надстроюються над мовою природною, обслуговуючи певну спеціальну галузь знань чи діяльності (наукову, технічну, виробничу сферу).

Список літератури

1. Кізіль М. А. Когнітивне термінознавство: витоки, завдання й перспективи розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2015. № 16. С. 182–184.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 718 с.
3. Маслова Т., Федоренко С. Когнітивний підхід до міждисциплінарного дослідження термінології. *Advanced Linguistics*. 2022. №. 9. С. 43–50.

Етапи розвитку іншомовної лексичної компетентності на уроках англійської мови

Сучасна школа орієнтується на розвиток та підготовку не тільки освічених учнів, а й компетентних особистостей, які здатні точно та ефектно формулювати свою думку та, перш за все, розуміти мовлення інших. Одним з пріоритетів є формування лексичної компетентності, яка є невід'ємним компонентом вивчення будь-якої іноземної мови, що забезпечує розуміння та застосування певних слів у певному контексті.

Лексична компетентність – це здатність людини конкретно та, передусім, правильно оформлювати свої висловлювання, а також розуміти мовлення інших, що базується на взаємодії відповідних знань, навичок та лексичної усвідомленості [3, с. 16]. Науковець С. В. Смоліна вважає, що лексичні навички – це навички інтуїтивно-правильного розуміння та вживання іншомовної лексики на основі мовленнєвих і лексичних зв'язків між формами слова та його значенням [3, с. 16].

Важливий компонент лексичної компетентності – загальна мовна усвідомленість. Саме вона базується на взаємодії різних аспектів мови, таких як лексики, фонетики та граматики, тобто здатністю учня контролювати всі ці аспекти та розуміти слова під час використання їх у процесі спілкування, усвідомлюючи, що лексика є засобом навчання усіх видів мовленнєвої діяльності.

Не менш важливим складником лексичної компетентності, вважають, лексичні навички. Як відомо, вони забезпечують правильне оформлення власного мовлення та адекватне сприйняття лексичного оформлення мовлення інших [1, с. 216].

Крім того, виділяють третій компонент лексичної компетентності – лексичні знання. Безумовно, вони описуються як усвідомлення учнями результатів вивчення лексичної системи іноземної мови та, насамперед, правил її застосування на практиці.

С. Ніколаєва розрізняє такі лексичні навички:

1. Репродуктивні лексичні навички – характеризуються правильним вживанням лексичних одиниць під час говоріння чи на письмі, відповідно до ситуації спілкування та мети комунікації.

2. Рецептивні лексичні навички – базуються на розпізнанні та розумінні лексичних одиниць активного та пасивного мінімуму при читанні та аудіюванні [2, с. 94].

Формування лексичної компетентності здебільшого відбувається у два основні етапи, які дозволяють правильно та ефективно розвинути нову компетентність. Важливим є етап ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями. Завдяки ньому, в учнів формуються знання про лексичну систему іноземної мови в цілому та розуміння її правил та особливостей використання. Наступним етапом вважають етап автоматизації дій учнів з новими лексичними одиницями. Як відомо, такий етап базується на застосуванні лексичної системи іноземної мови на практичному рівні, тобто діалогічній та монологічній єдності чи міні тексту.

Дотримання цих загальноприйнятих етапів формування лексичної компетентності, дає можливість успішно ознайомити та підготувати учнів до особистісного зорієнтованого навчання та сформувати нову компетентність, яка забезпечить правильне висловлювання своїх думок, розуміння мовлення інших та застосування певних слів у певному контексті.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що формування лексичної компетентності здійснюється через вивчення лексичної системи іноземної мови, спираючись на певні методи та прийоми. Крім того, важливо застосовувати лексичні одиниці на практичному рівні, а етапи та компоненти лексичної компетентності полегшать цей процес.

Список літератури

1. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт, 2013. 216 с.
2. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2002. 94 с.
3. Смоліна С.В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. 2010. № 4. 16 с.

Олег Кремзельюк
Науковий керівник – асист. Лукашук М. В.

РОЛЬ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ У МОНОЛОГІЧНОМУ ТА ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Ми досліджуємо різні аспекти зв'язку між запам'ятовуванням слів та виразів, роллю монологічного та діалогічного мовлення в цьому процесі, а також практичними застосуваннями отриманих результатів. Серед них можуть бути такі напрями дослідження: а) вивчення ефективних методів запам'ятовування лексики; б) розробка практичних вправ та методик; в) когнітивні аспекти запам'ятовування.

Монологічне мовлення – це розповідь або виступ однієї особи. Використання запам'ятовування в монологічному мовленні може полягати у створенні монологу на певну тему, включаючи нові слова та фрази, які були вивчені. Запам'ятовування нової лексики та включення її до монологу допомагає закріпити слова та вирази у пам'яті, а також поліпшити навички використання їх в мовленні.

Для того, щоб успішно вивчити англійську мову, учні повинні брати активну участь у навчальному процесі. Їх необхідно заохочувати ставити численні запитання: загальні, альтернативні, спеціальні та розділові. Але вміння правильно формулювати питання або відповісти на нього – це ще не діалогічне мовлення. Постановка питань – це перший ступінь у навчанні діалогічного мовлення. Діалог – це мовленнєва взаємодія в межах заданої ситуації, вміння реагувати на репліки співрозмовника, стимулювати його до продовження розмови.

О. І. Вишневський вважає, що «насправді діалог є основною, домінантною формою мовлення, й у практиці навчання він повинен посідати належне місце. Процес навчання говоріння варто будувати в напрямі від нього до монологу, а не навпаки. Діалогічне мовлення для того, хто навчається, є складнішим, ніж монологічне. Воно формується під час розмови двох партнерів, його не планують наперед, бо невідомо, у якому напрямі піде розмова» [цит. за 1].

Серед реплік, які висловлюються учнями, можуть бути репліки-реакції і репліки-спонування [1], наприклад:

Agreement (*Yes, of course, Naturally, It goes without saying, Surely, Exactly*);

Disagreement (*No, it is not I do not agree On the contrary No, I don't No, I can't Nothing of the kind*).

Але є й такі, що спонувають до продовження розмови: Expressing surprise (*Really? – Why? How can you ...? What?*) [1].

Учні повинні вміти брати безпосередню участь у бесіді використовуючи вивчений матеріал, що має включати в себе обмін фразами, що достатньою мірою передають інформацію для співрозмовників. Репліки мають представляти оцінку мовцем повідомлень та містити аргументацію.

При опрацюванні вправ, учень має вміти сформулювати типові фрази, що вживаються у відповідному контексті, активізувати мовний та мовленнєвий матеріал за допомогою вживання вивчених фраз у різних контекстах, вміти розпізнавати вивчений матеріал при аудіюванні, вміти оперувати словниковим запасом у різних комунікативних ситуаціях.

Отже, вивчення різних методів запам'ятовування підтримує ідею того, що певні техніки, які використовують мовлення, можуть значно підвищити результативність навчання лексики. Монологічне висловлення дозволяє учням активно застосовувати нові слова в контексті, а діалогічне мовлення сприяє взаємодії та обміну мовним досвідом.

Список літератури

1. Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови як засіб комунікації у середніх класах [Електронний ресурс]. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01009ecb-5a61.docx.html> (дата звернення 01.02.24).

Богдана Кречуняк
Науковий керівник – асист. Гафу Т.Г.

Переклад ідіоматичних виразів

Актуальність перекладу ідіоматичних та фразеологічних виразів визначається необхідністю забезпечення точного та ефективного сприйняття тексту при переносі його з однієї мови на іншу. Переклад ідіом та фразеологічних виразів є ключовим елементом збереження змісту та стилістичних нюансів оригіналу. Це особливо актуально у художньому та літературному дискурсі, де використання виразового мовлення є «ключовим для вираження авторського стилю та неповторності твору» [2]. Метою даної роботи виступає дослідження структурно-семантичних властивостей ідіоматичних одиниць.

Перекладаючи фразеологізми, перекладач повинен обирати саме ті мовні кліше, котрі відповідають саме культурі та менталітету мови перекладу. Р. П. Зорівчак виокремлює три стратегії перекладача для відтворення фразеологізмів:

- 1) зображення фразеологічними способами;
- 2) прийом фразеологічного калькування;
- 3) описове відтворення фразеології оригіналу [2, с. 118].

Фразеологізми діляться на дві групи – ті, котрі в мові перекладу мають еквіваленти, та ті, які еквівалентів не мають. Перші діляться на дві групи – еквіваленти та часткові [3].

Для підбору відповідника слід з'ясувати рівень взаємодії концептів та обрати (чи знайти) ту ідіому, у котрій зберігалось б таке ж співвідношення. Наприклад: *«Increasing the number of University places will mean that in future every Tom, Dick and Sheila will have a degree»* [31, с. 299] – «Кількість місць в університетах збільшується, так що скоро будь-який Петро, Іван або Параска зможуть отримати диплом про вищу освіту».

Існують три основні причини того, чому перекладачам доводиться застосовувати перекладацькі трансформації, ми проілюструємо їх, приводячи приклади з роману «Здаємо в оренду» Дж. Голсурсі.

1. Мовні норми, суттєво відрізняються у текстах оригіналу та перекладу. Відтак, у реченні «Yours? What on earth makes you run a show like this?» буквальний переклад фразеологізму «what of earth» звучав би як «що на світі», проте з погляду мовних норм подібне питання не звучить органічно у запитанні, яким його задумав автор, саме тому ми використовуємо перекладацьку трансформацію «–Ваша? То навіщо ж ви влаштували цю виставку?».

2. Відсутність певних мовних категорій у мові перекладу. Наприклад, у реченні «He knew she was only too inclined to take advantage of his weakness» фразеологізм при буквальному перекладі звучав би так – «мати перевагу з його слабкості», проте в українській мові ця фраза звучить неприродньо.

3. Ситуативний мовний контекст, наприклад, у реченні «One did not reach him, or so it was reported by members of the family who, out of old-time habit or absent-mindedness, would drive up once in a blue moon and ask after their surviving uncle» присутня ідіома «once in a blue moon», що означає дуже рідко, проте в українській мові немає відповідного фразеологізму.

Ряд трансформацій, використаних у романі Джона Голсуорсі «Здаємо в оренду», спрямовані на досягнення текстової еквівалентності, і цей глосарій підтверджує, що така еквівалентність була досягнута за допомогою перекладацьких трансформацій [4]. Кількість застосовуваних трансформацій у романі Джона Голсуорсі «Здаємо в оренду» передбачає на досягнення еквівалентності тексту.

Список літератури

1. Власенко Л. В., Тригуб І. П. Фразеологічні одиниці та їх класифікація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія, 2019. № 39. том 3. С. 10-13.

2. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою). Л. : Вид-во Львів. ун-ту. 1989. 216 с.

3. Кришень К. Особливості перекладу ідіоматичних виразів. Сучасний англійськомовний науковий дискурс: За редакцією О.М. Ніколенко. Випуск 5. ПП Астроя, Полтава, 2021. С. 67-69.

4. Тимошенко Ж. І. Засоби перекладу ідіоматичних та образних виразів. Мовознавство. Літературознавство. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 41. том 1. 2021. С. 124-130.

Вікторія Ксеншкевич
Науковий керівник – доц. Заслонкіна А.В.

**Вплив особливостей медичного термінотворення в
англійській та українській мовах на їхній переклад
(на матеріалі оригіналу і перекладу
роману А. Гаванді „Бути смертним”)**

У процесі світової еволюції та непинного розвитку технологій, медична термінологія поповнюється новою лексикою, що й пояснює актуальність її вивчення та пошуку достовірного перекладу.

Мета дослідження – глибинне вивчення структурних та семантичних особливостей медичної лексики англійської та української мов, а саме: встановлення зв'язку між термінотворчим та перекладацьким процесами. За основу дослідження було взято оригінал [3] та переклад роману А. Гаванді „Бути смертним” [1], і 370 медичних термінів, відібраних за допомогою методу суцільної вибірки.

Часто у процесі пошуків достовірного еквівалента, перекладачі вдаються до вивчення етимології термінів або їхніх терміноелементів, оскільки це сприяє глибшому розумінню контексту, в якому використовується термін, а також полегшує його імплементацію у тексті відповідно до норм мови-реципієнта. Знання коренів термінів може допомогти встановити зв'язки між термінами різних мов, що спрощує пошук відповідників.

Встановлено, що основним джерелом утворення медичних термінів є латинська та грецька мови, оскільки фундаментом для розвитку медичної термінології англійської та української мов стала праця давньогрецького мислителя та лікаря Гіппократа “*Coprus Hippocraticum*” [2], яка вважається однією з перших ґрунтовних праць у цій сфері. До прикладу, значення такого терміна як *томографія* (англ. *tomography*), утвореного у процесі складання двох основ *томо-* та *-графія* можна детальніше дослідити, знаючи те, що перша з двох вище поданих основ *томо-* походить від грецького *tomos* на позначення лексичної одиниці *шар*. Таким чином, даний метод діагностики є ефективнішим, оскільки пучок променів

томографа може проходити через різної щільності шари тканин людського тіла. Саме тому, переклад його терміном *рентгенографія* буде помилковим.

У процесі дослідження визначено, що найактуальнішим дериваційним методом є суфіксальний спосіб. Більшості суфіксам притаманно наділяти термін певним значенням, розуміння якого може полегшити пошук достовірного еквівалента. Наприклад, в англійській мові продуктивні суфікси *-ia* (на позначення певних типів захворювань – *malaria, pneumonia, leukaemia*), *-itis* (на позначення запальних процесів – *gastritis, arthritis, dermatitis*), *-sis* (на позначення клінічних станів – *nephrosis, tuberculosis, pertussis*). Тоді як в українській мові часто вживаними суфіксами є *-um* та його варіант *-im*, які, як правило, використовуються для позначення хвороби запального характеру: *гастрит* (запалення шлунка), *стоматит* (запалення ротової порожнини), *фарингіт* (запалення слизової оболонки глотки).

Отже, з'ясовано важливість знання етимології та семантики термінів та їхніх терміноелементів для точного перекладу. Встановлено, що основними джерелами медичного термінотворення обох мов є терміни латинського та грецького походження, а також використання суфіксів, які несуть певне значення. Знання коренів термінів та їх суфіксів допомагає забезпечити адекватний переклад медичних термінів, полегшуючи процес їхньої імплементації у контексті тексту вихідної мови.

Список літератури

1. Гаванді А. Бути смертним. Харків : Віват, 2016. 287 с.
2. Чевердак П.О. Запозичення в медичній терміносистемі української мови. Актуальні проблеми сучасного економіко-гуманітарного дискурсу в Україні, 2018. С.145
3. Gawande A. Being Mortal. New York : Metropolitan Books, 2014. 396с.

Ольга Кузьмова

Науковий керівник – д.ф.н., проф. Колесник О.С

**ІДІОСТИЛЬ АВТОБІОГРАФІЇ У КОНТЕКСТІ
МОВНОЇ КАРТИНИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО СВІТУ (НА
МАТЕРІАЛІ Т. ФЕЛТОНА «ПО ТОЙ БІК ЧАРІВНОЇ
ПАЛИЧКИ»)**

Стиль у сучасному мовознавстві - сукупність мовних засобів, використовуваних для вираження думок, об'єднаних загальним змістом і спрямованих на досягнення певної мовної мети [2]. Це не тільки лад слів, а й певний лад думок, їх логіка, взаємовідношення слів і думки [3]. «Стиль — різновид творчої мовної діяльності, тип мовомислення, мовної поведінки в різних колективно усвідомлених ситуаціях спілкування. У центрі розуміння динамічної моделі стилю — людина, яка і породжує, і сприймає (декодує) стильові різновиди мови» [6]. Поняття "ідіостиль" визначає індивідуальний стиль мовлення, властивий конкретній особі, в якому особисті виразні засоби мови утворюють певну систему. Це поняття часто асоціюють із поняттям "ідіолект", яке вживається для позначення індивідуальних особливостей мовлення особи [2]. Ідіостиль охоплює систему змістовних та формальних лінгвістичних характеристик, характерних для творів конкретного автора, що робить його особливим у використанні мовного висловлення. Ідіолект також відображає особисту мову кожного індивіда" [3, с. 112]. Аналіз ідіостилю письменника (у даному випадку – Т. Фелтона) включатиме не лише дослідження мовних засобів (лексичних, морфологічних, синтаксичних тощо, які відтворюють мовну картину світу автора, відображаючи його сприйняття навколишнього середовища), але також аналізуватиме художній текст як "спільну мовленнєво-розумову діяльність автора й читача" [5, с. 74]. У контексті автобіографії Тома Фелтона автор веде читача у світ кіноіндустрії, де кожна професійна діяльність несе в собі глибокий зміст. Вживання професіоналізмів яскраво ілюструє цю сторону життя автора. *"The chaperone is the master or mistress of the per diem"* [8, с. 158]. У даному реченні метафора використана з метою опису ролі опікунів у певному заході. У фразі *"the master or mistress of the per diem"* використано метафору, де *"the chaperone"* (опікун) порівнюється з *"the master or mistress"* (господар), а *"per diem"*

служить для позначення витрат на знімальному майданчику. Метафоричне порівняння вказує на те, що опікун виступає головним організатором або керівником, контролюючи та керуючи щоденними витратами та іншими аспектами цього процесу. "*It was a place to hang out, smoke secret cigarettes and, if we were lucky, land the occasional carp. ... Living the dream*" [8, с. 104]. До прикладу, евфемізми для опису особистих переживань та внутрішніх конфліктів: "*If you tell a person he's great enough times, he'll start to believe it. If you blow enough smoke up someone's arse, sooner or later they'll start breathing it in*" [8, с. 186]. Термін "*blow enough smoke up someone's arse*" є евфемізмом, який використовується для пом'якшення грубого вислову, що описує надмірні лестощі або обман. Отже, у центрі уваги ідіостилистики як важливої галузі мовознавства стоїть концепція індивідуального стилю (ідіостилю).

Список використаних джерел

1. Білодід, І. К. Вибрані праці: В 3 т. К. (1986) Т. 3: 25.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун (2005) VIII: 1728.
3. Єрмоленко, С. Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови. К., (1999) С. 272.
4. Корнієнко, А. Ідіостиль автора: мовно-літературознавчий аспект. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. (2016). 5(1): 36–38.
5. Линтвар, О. М. Індивідуальний авторський стиль (ідіостиль), ідіолект автора художнього твору. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія: Філологічна* 44 (2014): 160-162.
6. Потебня, А. А. Мнсль и язык. К. (1993): 131.
7. Семенюк, О. А. Ідіостиль автора як відображення його картини світу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, (2019). (39): 82-85.
8. Felton, T. *Beyond the Wand: The Magic and Mayhem of Growing Up a Wizard*. Penguin Random House UK. (2022): 304.

Вікторія Курилішин

Науковий керівник – к.ф.н. доц. Сенік Г.І.

Переклад німецькомовної лірики Сергієм Жаданом

Актуальність дослідження полягає у розкритті способів перекладу та адаптації німецької лірики Бертольда Брехта у збірці «Похвала діалектиці» Сергієм Жаданом, в контексті сучасних літературних та культурних викликів.

Матеріалом для дослідження є німецька лірика Бертольда Брехта та її переклад, адаптований у збірку «Похвала діалектиці» авторства Сергія Жадана.

Особливо важливим є те, що Жадан спробує передати не лише політичні позиції Брехта, але й його методика використання мистецтва для освіти та усвідомлення широкої аудиторії. Такий підхід може створити особливий літературний простір, де об'єднуються дві різні літературні традиції, при цьому зберігаючи унікальний стиль і виразний голос кожного автора.

Звернення до української говірки та вуличних голосів може стати ключовим моментом у створенні автентичного перекладу, який не лише передасть сутність оригіналу, але й приверне увагу сучасного українського читача до актуальних політичних та соціокультурних питань. Такий підхід до перекладу лірики Брехта може збагатити українську літературну традицію та відкрити нові горизонти для розуміння та інтерпретації творчості цього видатного німецького поета.

У творі Брехта «Серенада» ми бачимо кілька перекладацьких викликів. Наприклад, рядок «*Jetzt wachen nur mehr Mond und Katz / Die Menschen alle schlafen schon*» [2] передається Жаданом як «*Тепер прокинулись лише місяць і кіт / Люди вже всі сплять*» [1]. У цьому прикладі можна побачити втрату образності та метафоричності, притаманної

оригіналу, через відсутність точного еквіваленту ідіоми «Mond und Katz» українською мовою.

Ще один приклад можна побачити у поетичному тексті «Lob der Dialektik», де фраза «*Aber von den Unterdrückten sagen viele jetzt: Was wir wollen, geht niemals*» [2] відтворюється Жаданом як «**Але багато з пригноблених тепер говорять: Те, що ми хочемо, не станеться ніколи**». У цьому випадку, перекладач успішно передає важливу політично-філософську ідею, але відзначається деяка втрата виразності та ритму оригіналу.

Не дивлячись на виклики, переклад ліричних творів Брехта Сергієм Жаданом демонструє високу якість та професіоналізм. Перекладач успішно передає не лише сенси слів, а й атмосферу, емоційні відтінки та поетичний звучання оригіналу. Жадан дбає про точність у виборі слів та лексичну точність, що сприяє вірному відтворенню почуттів та образів.

Важливим аспектом є його здатність враховувати різноманітність творчості Бертольда Брехта та контекстуалізація перекладу.

Отже, переклад лірики Брехта у виконанні Сергія Жадана є актуальним та важливим дослідженням, що підкреслює складність та важливість перекладу літературних текстів, особливо таких, що відомі своєю поетичністю та глибиною виразності.

Список літератури

5. Похвала діалектиці : поезії / Бертольт Брехт; пер. з нім. Сергій Жадан, – Чернівці: Meridian Czernowitz, 2021. – 160 с
6. Brecht - Deutsche Lyrik. Startseite - Deutsche Lyrik. URL: <https://www.deutschelyrik.de/brecht.html> (date of access: 19.01.2024).

Причини появи комп'ютерних неологізмів

Актуальність роботи пов'язана із швидким виникненням комп'ютерних неологізмів, які потребують перекладу, для користувачів вузької комп'ютерної лексики та звичайних людей інтернету.

Метою роботи є дослідження комп'ютерних неологізмів у науково технічних текстах. Поставлена мета ставить нам конкретні завдання: зібрати та систематизувати комп'ютерні неологізми, класифікувати неологізми за типами та походженням, аналізувати використання неологізмів у текстах, визначити вплив неологізмів на зрозумілість тексту, запропонувати стратегії перекладу неологізмів.

Наразі при технологічному бумі, комп'ютерні неологізми стрімко набирають популярність в науково технічних текстах. Причин цьому явищу є багато різноманітних факторів. У вітчизняних розробках слід згадати словник неологізмів Ю. А. Зацного [1].

Вчені вважають, що неможливо порахувати точну кількість інновацій на певному лексичному рівні, тому що вони «виникають не в мові, як у системі соціально закріплених знаків, здатних об'єктивно існувати, а в реалізації цієї системи – у мовленні конкретних носіїв» [2].

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній було проаналізовано великий обсяг комп'ютерних неологізмів з різних сфер комп'ютерних технологій та інформаційних наук.

У ході дослідження проаналізовано низку термінологічних виразів, таких як:

- 1) вузька комп'ютерна лексика яка вживається безпосередньо фахівцями (Application Programming Interface – інтерфейс програмування застосунків, Structured Query Language – структурована мова запитів, Virtual Private Network – віртуальна приватна мережа, Random Access Memory – оперативна пам'ять з довільним доступом);
- 2) слова, які були запозичені з інших галузей, що набули значень в комп'ютерному дискурсі (Kernel – ядро, Virus – вірус, Cookie – печиво);

3) загальнолітературними словами, що в комп'ютерному спілкуванні набули нового значення (file – файл, cursor – курсор, thread – нитка) [3].

Отже, комп'ютерні неологізми виникають з причини швидкого розвитку технологій, соціокультурних змін та потреби в нових термінах для опису нових явищ і концепцій у сфері комп'ютерних наук.

Список літератури

1. Зацний Ю. А. (2008) Словник неологізмів. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український, Довідкове видання, Вінниця: Нова Книга. – 360 с.
2. Василенко О.В. Особливості формування англійської комп'ютерної лексики/ О.В. Василенко / Актуальні питання іноземної філології. – №10. – Луцьк, 2019. – С. 40-45.
3. Збірник матеріалів III Міжвузівської студентської науково-практичної конференції "Мовна культура фахівця у контексті сучасності" (2010), Донецьк: ДонНТУ. - с. 56-57.

Стратегії перекладу фільмонімів із французької мови на українську

У сучасному світі кіномистецтво стало вагомою частиною культурного обміну між націями та мовами. Фільми є частиною спадщини країни, відображають її культуру, історію, традиції тощо. На початку XXI століття кіноіндустрія сягнула значного розвитку, кількість нових фільмів щорічно зростає, з'являються нові жанри, технології, що сприяють кращій якості продукту. Виконуючи свої функції, назва ідентифікує фільм, рекламує його, спрямовує глядацьке кіносприйняття та виділяє з-поміж низки інших схожих продуктів [1, с. 29]. В цьому науковому дослідженні ми послуговуватимемось терміном «фільмонім», запропонованим Є. Книш, яка описує це явище як «висловлювання, що репрезентує ситуацію, змодельовану фільмом, її вербально закодованим чином» [2, с. 8].

Широкий доступ до різноманітних кінематографічних творів та необхідність компетентного перекладу їхніх назв задля збереження автентичності та вдалої передачі змісту зумовили **актуальність** дослідження. Важливе значення набуває попит на кваліфікованих перекладачів, здатних вивчати стратегії впливу назв на підсвідомість глядача, сприяти культурному обміну та збереження концепції твору. Перекладач повинен враховувати мовні та культурні особливості, вподобання аудиторії, вміти адаптувати назву, аби вона була зрозумілою, знаходити ефективні способи створення перекладу назви, яка відобразить головну ідею кінофільму.

Дослідження ставить за **мету** вивчення та аналіз підходів до перекладу фільмонімів з французької та англійської мов для визначення впливу та характерних ознак мовно-культурного контексту.

Матеріал дослідження складають фільми французької та англійської кіноіндустрії, назви яких було перекладено українською мовою.

Аналіз досліджень вчених, які вивчали переклад фільмонімів, дозволяє виокремити три основні стратегії перекладачів: 1) прямий

переклад, який здійснюється в разі відсутності культурноспецифічної інформації; 2) трансформація, що застосовується у випадку наявності факторів, які вимагають пояснення, розширення чи обмеження когнітивної інформації шляхом додавання чи вилучення елементів; 3) непрямий переклад, що передбачає заміну назви для збереження семантичної структури та комунікативних особливостей оригіналу.

У контексті перекладу назв фільмонімів, які складаються з одного чи декількох слів, найчастіше використовують принцип прямого перекладу, що найточніше відтворює зміст: "Climax" – "Екстаз", "Eiffel" – "Ейфель", "Oxygène" – "Кисень", "Society of the Snow" – "Le cercle des neiges" – "Снігова спільнота". Щодо основних типів трансформацій, серед яких додавання, вилучення, антонімічний чи синонімічний переклад, перестановка та ін., часто вдаються до заміни лексичного елемента, що збільшує рекламну привабливість фільму ("Premières vacances" – "Скажені канікули"), модуляції ("Irréductible" – "Працівник року"), генералізації ("The Good Liar" – "L'art du mensonge" – "Ідеальна брехня"). Заміна назви фільму шляхом непрямого перекладу є однією з популярних стратегій при перекладі, адже слугує способом прагматичної адаптації: "La Daronne" – "НаркоМАМА", "First Fight" – "Combat de Profs" – "Махач вчителів", "Before I Fall" – "Le Dernier Jour de ma vie" – "Матриця часу".

Отже, наукове дослідження підтверджує важливість врахування культурних та мовних особливостей і виділяє основні стратегії перекладу, мета яких – збереження особливостей та специфіки оригінальної назви.

Список літератури

1. Громова З. В. Основні помилки при перекладі назв кінофільмів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки.* 2013. № 9(1). С. 28–33.

2. Книш О. В. Лінгвістичний аналіз найменувань кінофільмів: автореф. дис. канд. філол. наук. Одеса, 1992. 17 с.

Олеся Кучмінська

Науковий керівник – доц. Петренко О. Д.

Варіативність поняття «дискурс»

Термін «дискурс» тлумачиться дослідникам неоднозначно. Одна із перших його дефініцій запропонована французьким філософом, культурологом та істориком М. Фуко, який характеризував дискурс як «історично детерміновану соціальну форму організації та поширення знань» [6, с. 86].

Для британського лінгвіста Н. Феркло дискурс – це форма соціальної практики, яка включає текст із мовними формами, що є «слідами» того, як його було створено, і ключами до того, як він може бути інтерпретований; дискурсивні практики створення та інтерпретації тексту [5, с. 87]. Трактування дискурсу як соціальної практики передбачає врахування більш широкого соціального контексту або «відношення між текстами, процесами та їх умовами – безпосередніми умовами ситуативного контексту та більш віддаленими умовами інституційних і соціальних структур» [4, с. 26]

Британська лінгвістка та драматург Дж. Сандерленд тлумачить дискурс неоднозначно: як «широкий спектр форм письмового та усного мовлення» [8, с. 24], «специфічну лінгвістичну та паралінгвістичну взаємодію між людьми в певному контексті» [7, с. 25]. Українські лінгвісти розуміють під дискурсом «текст, занурений у ситуацію спілкування» [3, с. 124], «процес, комунікативна подія, здійснювана за посередництвом природної мови» [1, с. 136].

Найбільш детально, на нашу думку, дискурс характеризується українською дослідницею О. О. Селівановою, яка розуміє його як «зв'язний текст у контексті численних супровідних фонів чинників – онтологічних, соціокультурних, психологічних; замкнута цілісна комунікативна ситуація (подія), складниками якої є комуніканти й текст як знаковий посередник, зумовлена різними чинниками, що опосередковують спілкування та розуміння (соціальними, культурними, етнічними тощо); стиль, підмова мовного спілкування; зразок мовленнєвої поведінки в певній соціальній сфері, що має певний набір змінних» [2, с. 568–569].

Хоча поняття «дискурс» використовувалося ще на початку ХХ століття Ф. де Сосюрром (1857-1913 рр.), своєму поширенню в

лінгвістиці воно завдячує статті «Дискурс-аналіз» американського дослідника, представника структурної лінгвістики З. Харріса, опублікованій у журналі «Мова» («*Language*») у 1952 році [7]. Науковець трактував означене поняття як послідовність речень, сказаних чи написаних людиною в певній ситуації («*the sentence spoken or written in succession by a person in a single situation*») [7, с. 3].

Значимо, що варіативність дефініцій, наданих дискурсу як зарубіжними, так і вітчизняними філологами та науковцями пояснюється різними підходами до його вивчення, власне тими науковими парадигмами та дисциплінами, в яких працюють дослідники, що вивчають його.

Список літератури

1. Морозова О. І. Дискурс як когнітивно-комунікативна подія. Науковий вісник Волинського національного ун-ту імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. 2010. № 7. С. 134–137.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 718 с.
3. Янкович М. В. Поняття дискурсу в гуманітарних науках та визначення терміна «дискурс» у лінгвістиці. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2015. № 15. Т. 1. С. 123–126.
4. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis: the Critical Study of Language*. L. : Pearson Education, 2001. 265 p.
5. Fairclough N. *Media Discourse*. Throwbridge : Redwood Books, 1995. 216 p.
6. Foucault M. *Archaeology of Knowledge / 2-nd ed.* London : Routledge, 2002. 256 p.
7. Harris Z. Discourse analysis. *Language*. 1952. V. 28. № 1. P. 1– 30.
8. Sunderland J. *Gendered Discourse*. London : Palgrave Macmillan, 2004. 248 p.

Формування лексичної компетентності засобами інтерактивних технологій

Основною метою вивчення іноземної мови є формування іншомовної лексичної компетентності. Ефективна міжкультурна комунікація залежить від рівня володіння словниковим запасом, розуміння та вміння адекватно використовувати лексичні одиниці під час мовлення.

У своїй науковій праці С. Ніколаєва яскраво висвітлює лексичну компетентність як здатність людини розуміти мову та правильне аранжування окремих висловлювань, яка ґрунтується на динамічній і складній взаємодії відповідних знань, умінь та лексичного усвідомлення [1, с. 165].

Науковець І. Холод переконує, що лексична компетентність складається з двох важливих компонентів: лексичних знань і лексичних навичок. Лексичні знання – це відображення у свідомості учнів результату пізнання лексичної системи іноземної мови у вигляді поняття про цю систему та правил її вживання [2, с. 43]. Тоді як лексичні навички – це навички інтуїтивного та правильного формування, використання та розуміння іншомовної лексики на основі мовних лексичних зв'язків між різними формами слова та його значенням, а також зв'язків між словами іноземної мови [2, с. 43].

У шкільному лексичному мінімумі методисти розрізняють активний мінімум – лексичний матеріал, який учні використовують в усній та письмовій формі, та пасивний мінімум – лексика, яку учні розуміють при сприйманні чужих думок [3]. Ефективним засобом формування лексичної компетентності є інтерактивні технології навчання. Вони включають чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання та розумові і навчальні умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів [4]. Інтерактивна технологія навчання – це така організація навчального процесу, за якої неможлива неучасть школяра у колективному, заснованому на взаємодії усіх його учасників процесі навчального

пізнання [4]. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів [5].

Підводячи підсумок, можемо зазначити, що лексична компетентність – це знання та вміння правильно використовувати вокабуляр іноземної мови. Лексична компетентність являє собою сукупність та взаємодію двох важливих факторів: лексичних знань та лексичних навичок. Вона також повинна містити як активний, так і пасивний лексичні мінімуми. Інтерактивні технології у формуванні лексичної компетентності – це використання ігор та діалогів для ефективного навчання, розширення словникового запасу та розвитку лексичних навичок і вмінь. Отже, важливо розвивати цю компетентність через різноманітні інтерактивні завдання, сприяючи розширенню лексичного запасу та вмінню використовувати слова в контексті.

Список використаних джерел

1. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. Київ. 2013. 361с.
2. Холод І. В. Методика викладання англійської мови. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Умань. 2018. 167 с.
3. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Київ: Ленвіт, 2002. 328с. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/3215> (дата звернення: 01.02.2024)
4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ. 2003. С. 19-24.
5. Бичківська Т. М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови. Науковий блог. Івано-Франківськ. Національний університет „Острозька академія”. 2017. С. 48-52.

Вероніка Кушнір
Науковий керівник – доц. Мусурівська О.В.

Використання мобільних додатків на уроках англійської мови у школі

Сучасні технології відіграють важливу роль у нашому повсякденному житті. Метод використання мобільних пристроїв для доступу до освітнього контенту називається мобільним навчанням, або m-learning.

Мобільне навчання, з одного боку, є різновидом дистанційного навчання, а з іншого – видом електронного навчання [5].

Мобільне навчання перетворило наші гаджети на потужні навчальні інструменти, якими можна користуватися будь-коли та будь-де. Завдяки мобільним пристроям учні тепер можуть отримати зручний доступ до навчального контенту за допомогою мобільних додатків, аудіо- та відеопрограм [4].

Мобільне навчання успішно використовується для мотивації учнів замість традиційного підходу, заснованого на книгах.

M-learning — це інтерактивна система, в яку залучаються вчителі, учні та батьки учнів. Дії, які виконуються в програмах, включають завантаження вчителем матеріалів, вправ, зразків іспитів і домашніх завдань тощо. Учні можуть ознайомитися з матеріалом, виконати вправи, домашнє завдання тощо. Вчитель може заздалегідь підготувати завдання, які використовуються під час занять або самостійного вивчення [1].

Ефективність m-learning у школах значною мірою зумовлена здатністю адаптуватися до потреб цифрового покоління, забезпечуючи гнучкість, захопливість та персоналізований досвід навчання, який традиційні методи навчання можуть не запропонувати [1].

На сьогодні, навчально-методична підтримка повинна передбачати, що вчитель володіє досвідом для створення мобільного контенту та може надати необхідні навчальні матеріали. Проте не всі педагоги застосовують методикy застосування нових технологій в освітньому процесі [3].

Покоління Z вимагає від вчителів креативності, тому мобільні технології є новою стадією розвитку навчання. Підлітки вже не сприймають застарілий формат лекцій, а саме, де учні записують

матеріал під час розповіді вчителем. Тому, навіть YouTube допомагає зробити урок цікавішим. Крім того, існують безліч ігор та платформ, які є корисними інструментами для процесу навчання, а також для отримання знань, заохочення та покращення результатів навчання. До прикладів це такі платформи як Duolingo, Quizlet, SoloLearn тощо [6].

Отже, інтеграція технологій, зокрема мобільного навчання або m-learning, в освітні системи являє собою значний зсув від традиційних книжкових підходів до більш інтерактивного методу навчання. Однією з причин, чому ми обираємо використовувати більше технологій у навчанні, є пришвидшення процесу навчання. Крім того, m-learning підтримує сучасні методики навчання та сприяє активній участі учнів в уроках.

Список літератури

1. Desi Novianti., Dewi Anjani., Hilda Hilaliyah. Analysis of the Effectiveness of M-Learning Goes (Guide Objective Elementary School) in Elementary School. Universal Journal of Educational Research. 2020. P. 1100-1107
2. Immanuel Vinikas. The Advantages and Disadvantages of Mobile Learning in K12 and Higher Education. 2021. URL: <https://corp.kultura.com/blog/mobile-learning-advantages-disadvantages/> (дата звернення: 07.02.2024)
3. Г.В.Ткачук. Особливості впровадження мобільного навчання: перспективи, переваги та недоліки. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. С 13-22
4. Любомир Сірський. Мобільне навчання – це інновація чи добре забуте старе. URL: <https://kwiga.com/ua/blog/mobilne-navchannya-seinnovaciya-chi-dobre-zabute-stare> (дата звернення: 07.02.2024)
5. С. О. Семеріков., М. І. Стрюк., Н. В. Моїсеєнко. Теорія і практика організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів : монографія. Кривий Ріг, 2012. С. 198-200.
6. Як зробити онлайн-навчання цікавим та ефективним? Вебсайт: URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-zrobyty-onlajn-navchannyatsikavym-ta-efektyvnyum/> (дата звернення: 07.02.2024)

Кушнір Вікторія

Науковий керівник – асист. Ковалюк Ю.В.

Метод проєктних технологій як компонент навчально-освітньої діяльності

Метод проєктних технологій вдосконалюється дуже стрімко і стає дедалі популярнішим під час викладання на уроках іноземної мови, що дає змогу учням розвивати комунікативні навички різними цікавими шляхами.

Метод проєктів - це метод проблемного навчання, спосіб організації поетапної практичної діяльності на основі взаємодії педагога з дітьми задля досягнення мети, визначеної проблемою цього проєкту [0].

Саме метод проєктних технологій може перетворити навчання англійської мови на захоплюючий та пізнавальний процес, використовуючи різні способи залучення учнів до обговорення як з викладачем, так і до дискусій в групах (парах) під час створення проєкту.

Він допомагає учням розвинути не тільки комунікативні навички, а й навички аналізу та синтезу, досліджуючи, плануючи та обговорюючи проєкт. Застосовуючи цю методику, учні можуть побороти їхню боязнь публічних виступів, оскільки проєктна робота передбачає колективну роботу, спільне обговорення та виконання завдань і найголовніше – представлення результатів перед аудиторією.

За класифікацію Гейнса основною типологічною ознакою проєктів визначено «домінуючий вид діяльності та вид кінцевого продукту», що дає змогу розподілити проєкти на чотири головні типи: виробничі, інформаційно-дослідницькі, проєкти-огляди та організаційно-ігрові проєкти [2]. Кожен з цих типів має свої переваги та недоліки, але всі вони надзвичайно потрібні під час викладання.

Проте метод проєктних технологій вимагає часу, тому даний тип роботи повинен проводитися поетапно. Найважливіші з них такі: підготовчий, організаційний, етап проміжного контролю,

презентація, етап підбиття підсумків [3]. Під час кожного етапу як вчитель, так і учні мають свої діяльності, спрямовані на спільну роботу над проектом.

Як щодо ролі вчителя? Педагог — координатор проектної діяльності [1], тобто він є наставником та джерелом інформації для учнів, що сприяє їхньому вдосконаленню та розвитку. Він стимулює та підтримує ініціативи учнів, сприяючи їхній творчій активності та самореалізації. Він також відповідає за організацію роботи групи, розподіл завдань і контроль за виконанням робіт, забезпечуючи при цьому ефективну співпрацю всіх учасників проекту.

Мотивація учнів відіграє важливу роль, оскільки залучення до проектної діяльності може викликати в учнів відчуття власної важливості та відповідальності за отриманий результат.

Отже, метод проектних технологій мотивує учнів до розвитку їхніх творчих навичок, а також стимулює до активного вивчення англійської мови під час уроків.

Завдяки цьому методу, учні вчаться працювати в команді, збагачують їхній словниковий запас, вчаться використовувати англійську мову в реальних ситуаціях та набувають навичок, необхідних для подальшого успішного вивчення англійської мови і розвитку в професійному житті.

Список літератури

1. КОНСУЛЬТАЦІЯ «МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ОСВІТНІЙ ІНСТРУМЕНТ»
URL:<http://www.garmoniya.mk.ua/articles/konsultaciya-metod-proektiv-yak-vazhlyvyy-osvitniy-instrument.html>.
(дата звернення: 05.02.2024)
2. Nelson S. Ltd Projects for the EFL classroom: resource material for teachers. Edinburgh, 1989. 108 p.
3. Проектна технологія на уроках англійської мови.
URL:<https://vseosvita.ua/library/proekt-na-tehnologia-na-urokah-anglijskoi-movi-63189.html> (дата звернення: 05.02.2024)

Використання відеоматеріалів як засіб підвищення мотивації та формування комунікативної компетентності

Використання відеоматеріалів при навчанні може вирішувати різні завдання: починаючи від підвищення зацікавленості у навчанні та формування критичного мислення до розвитку комунікативних навичок та вирішення соціальних та психологічних аспектів особистісного росту учнів. Оскільки молодь виявляє активний інтерес до візуальних матеріалів та нових медіа, використання відео в навчальному процесі є важливим та перспективним напрямком педагогічних досліджень і практики. Метою роботи є розроблення комплексу вправ з формування іншомовної комунікативної компетентності школярів за допомогою відео [3, с. 4].

Відеоматеріали створюють візуальну привабливість, що сприяє підвищенню уваги студентів. Графіка, анімації та інші візуальні елементи допомагають учням краще засвоювати матеріал і роблять навчання більш цікавим. Завдяки відео можна використовувати різноманітні стилі навчання – від документальних роликів до коротких мультфільмів. Це дозволяє задовольняти потреби різних типів учнів і створювати більше можливостей для засвоєння інформації [3, с. 9].

Використання відеоматеріалів дозволяє учням аналізувати як мовну, так і немовну поведінку, за допомогою візуального аспекту. Вони можуть вивчати жестові мови, міміку та тон голосу, що є ключовим для розуміння невербальних елементів комунікації. Представлені відеоматеріали, які відображають різноманітні культури та мови, сприяють розвитку міжкультурної компетентності. Учні можуть вивчати різноманітність комунікативних стилів та особливостей спілкування в різних культурних середовищах. Вивчення візуального аспекту відеоматеріалів сприяє поглибленню розуміння мовних і культурних нюансів, розширюючи обізнаність учнів та сприяючи більш повному осмисленню контексту комунікації [1, с. 31].

Розглядаючи різні типи відеоматеріалів під час уроків іноземної мови, можна виділити такі категорії: навчальні ролики, музичні та рекламні відеокліпи, повнометражні художні фільми і телесеріали, додаткові матеріали, що супроводжують художні фільми на DVD, відеозаписи різних виступів, а також відеопрограми для вивчення окремих аспектів мови [1, с. 35].

Однак при використанні відеоматеріалів необхідно дотримуватися певних умов. Відео повинно відповідати рівню знань учнів та використовуватися на уроці з урахуванням обережності, щоб наочність була представлена відповідно до моменту уроку. Організація спостереження повинна забезпечити чітке бачення відеоматеріалу всіма учнями. Детальне виділення головних моментів, ретельне пояснення та узгодження відеоматеріалу з навчальним матеріалом є також важливими аспектами ефективного використання відео на уроці [2, с. 85].

До видів завдань, що використовуються та застосовуються для реалізації цієї роботи, належать: аналіз уривків з фільмів чи анімаційних відеоматеріалів; опитування серед учнів; розробка завдань на основі відеоматеріалів; комунікативний підхід до навчання; використання мультимедійних технологій та Інтернет-ресурсів; використання комунікативних завдань на уроках англійської мови.

Отже, ми бачимо, що відеопрограми широко використовуються на уроках іноземних мов. Великий плюс застосування таких програм – допомога у вивченні багатьох аспектів мови.

Список літератури

1. Климова О. Методика роботи з відеоматеріалами на занятті з англійської мови. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. № 4 (Ч. 1), 2011 С. 31 – 35.
2. Онищенко А. Використання відеоматеріалів під час навчання англійської мови. *Магістерські студії*. Альманах. Вип. 21. 2021. Херсон. ХДУ, 2021. С. 85 – 86.
3. Пшеняннікова Н. О. Використання відеофільмів на уроках англійської мови. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 1 С. 1 – 9.

Номінація концепту WAR у соціальних мережах

Феномен «концепту» знаходиться в центрі уваги дослідників. Наразі неможливо визначити уніфіковану інтерпретацію цього явища через ототожнення його зі словом, з одного боку, і з ідеєю – з іншого, що не пов'язано з мовними аспектами в лінгвістичних дослідженнях. У таких дослідженнях «концепт» асоціюється з енокультурною специфікою.

Існує кілька підходів [1; **Ошибка! Источник ссылки не найден.**] до визначення поняття «концепт». У рамках теоретичного аналізу специфіки поняття, необхідно уточнити понятійний і термінологічний метамовний апарат, виявити спільні та відмінні аспекти у визначеннях і тлумаченнях терміну «концепт».

У широкому розумінні концепт охоплює складні ментальні утворення, такі як думки, знання, віру, причини, осмислені на онові широкого онтологічного фону речей, які становлять оточуючий світ, та власного досвіду людиною [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Щодо звуженого його визначення – смисли, якими оперує людина у процесі згорання, або інтеріоризації, знання про оточуючий світ, які зберігаються у вигляді квантів, таких як життя, смерть [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Концепти – це результат пізнання людиною світу за допомогою різних видів діяльності і соціалізації. Він включає в себе пвні компоненти, які формують цілісну картину: це – предметна діяльність, сенсорний досвід, мовні знання, операції з поняттями, що виникли раніше, і знання мовних одиниць.

Структура змісту концепту може бути представлена й у вигляді поля з ядро-периферійною організацією. О. Цобенко [1] виділяє такі елементи поняття:

1) ядро концепту представлено компонентом, який формує поле навколо нього – архісемою. Виходячи з передумови, що ядро є лексичним виразом значень або семантичних особливостей компонентів концепту, воно може замінити кожен з компонентів, будучи представником концепту [1];

2) польові центри складаються з одиниць, значення яких інтегровано і розділено з ядром;

3) периферія поняття складається з одиниць, значення яких найбільш віддалене від ядра. Вони деталізують і конкретизують основне значення концепту.

Характеризуючи концепт WAR, варто зазначити, що він має наступну структуру: власне ядро, представлене лексемою, що має значення “armed conflict between two or more sides”; приядерна зона сфокусована навколо лексем “battle”, оскільки лексема визначає основні дії, на яких базується концепт war; різні види боїв, що визначаються лексемами “fight”, “collision”, “warfare”, “combat”, “strife” тощо; ближня периферія, представлена лексемами, що описують війну, як мистецтво ведення бойових дій, особливості ведення війни, людей, що беруть участь у війні тощо; дальня периферія, що включає лексеми групи, що номінують військове обладнання, зброю, наслідки війни тощо [5].

У нашій роботі, фокусом дослідження є особливості реалізації концепту WAR у соціальних мережах. Матеріалом для дослідження стали коментарі у соціальній мережі Facebook.

Отже, можемо зробити висновки про те, що концепт WAR має таку структуру: власне ядро, приядерна зона, ближня периферія, дальня периферія.

Список літератури

1. Цобенко О.В. Структура лексико-семантичного поля «ювелірні прикраси» в англійській мові. *Записки з романо-германської філології*, 2014. 1 (32). Р. 192–197.
2. Краснобаєва-Чорна Ж. Термінополе КОНЦЕПТ. *Українська мова*. 2006. № 3. С. 67–79.
3. Газуда О.М. Концепт як ментальне утворення у когнітивній лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. № 36. С. 22–24.
4. Газуда О.М. Різномасштабність класифікаційних ознак концепту. *Гуманітарні науки*. 2019. № 2 (57). С. 45–49
5. Щеулін В.В. Лексичні засоби вербалізації концепту війна в англійській мові. *Збірник студентських наукових праць «STUDIA PHILOLOGICA»*. 2018. С. 61–65.

Лінгвокультурний аспект рекламного тексту як проблема перекладу

У сучасному світі реклама відіграє важливу роль у суспільстві та економіці, є потужним засобом впливу на споживачів. Саме тому дослідження лінгвокультурного аспекту рекламних текстів та їх перекладу, має велике значення. Адже лише правильний переклад допомагає зберегти мету та ефективність рекламного повідомлення. Розуміння особливостей англомовних рекламних текстів і їх адекватний переклад на українську мову дозволить підтримувати успішні рекламні кампанії, залучати увагу споживачів та підвищувати ефективність комунікації між брендами та споживачами.

Актуальність роботи полягає у тому, що в ній розглядаються та аналізуються сучасні рекламні тексти відомих компаній, та їх переклад.

Мета роботи полягає в вивченні та аналізі основних особливостей рекламних текстів та методів їх перекладу. Згідно з метою, перед нами поставили такі завдання: вивчити поняття рекламного тексту, його види, функції структуру, основні риси; проаналізувати основні структурні та стилістичні особливості англійських рекламних текстів; визначити техніки перекладу рекламних текстів.

У ході нашого дослідження проаналізована частота застосування перекладових трансформацій. Було розглянуто понад 150 рекламних оголошень, і виявилось, що найчастіше застосовуваними трансформаціями є: **лексична заміна** *Have a break, have a Kit-Kat!* – *Є перерва, є Kim-кат!* [3]. У даному випадку англійське дієслово "to have" має кілька значень, таких як "мати", "володіти", "складатися з" та "споживати". У перекладі на українську замість стандартного «мати» перекладач використовує дієслово «є», яке є синонімом до "to have"; **транспозиція** *The pause that refreshes (Coca-Cola)*. – *Освіжаюча пауза* [4]. Для перекладу реклами "Coca-Cola" відбулася зміна частини мови. У оригіналі "refreshes" представлено як дієслово зі значенням "освіжати", тоді як у перекладі це дієслово змінено на прикметник "освіжаючий"; **додавання** *Charge your energy-* *Заряд*

енергії від *Red Bull*. [5] у цьому прикладі використано додавання при перекладі. Додано назву компанії *Red Bull* для підкреслення впізнаваності бренду. **Цілісне перетворення**

Hungry? Grab a Snickers (Snickers). – Буквальний переклад слогану звучить як "Голодний? Хапай снікерс", і в принципі закликає до покупки продукту. Тим не менше, перекладач вирішив підсилити вплив слогану, створивши неологізм "снікерсни".

Трансформації, такі як практична транскрипція, транслітерація, узагальнення, антонімічний переклад та компенсація, не часто використовуються у перекладі реклами.

Отже, переклад реклами – творчий процес, що вимагає врахування культурних особливостей, ідей та вірувань країни. Саме тому перекладачу слід застосовувати перекладові трансформації, які допомагають адаптувати джерело для аудиторії цільової мови.

Список літератури

1. Зелінська О. І. Лінгвальна характеристика українського рекламного тексту : автореф. дис. ... канд. філ. наук. Х., 2005..
2. Kit Kat. URL: <https://en.esloganmagazine.com/history-of-kit-kat-slogan-have-a-break/>
3. Coca cola. URL: <https://www.cocacola.ie/marketing/campaigns/iconic/taste-the-feeling>
4. Red bull URL: <https://www.behance.net/gallery/10148959/CHARGE-YOUR-ENERGY-Red-Bull>
5. Snickers. URL <https://ewhabrandcommunication.wordpress.com/2015/10/29/hungry-grab-a-snickers/>

Види роботи над розвитком мовлення в початковій школі

Розвиток мовлення у молодших школярів визнається однією з ключових складових успішного навчання та соціальної адаптації. У зв'язку з впровадженням Нової української школи та сучасних підходів до навчання, акцент на розвиток мовлення виявляється як надзвичайно важливий. Види робіт над розвитком мовлення в початковій школі розширюються та диференціюються, враховуючи індивідуальні особливості учнів.

Кожен вчитель початкової школи прагне досягти трьох основних цілей: навчити, розвинути та виховати творчу особистість, здатну до мислення, прийняття рішень та адаптації в суспільстві. Весь навчальний процес для дітей молодшого шкільного віку повинен бути спрямований на досягнення цієї мети вже з перших днів їхнього перебування в школі.

Вчителеві рекомендується використовувати різноманітні методи та прийоми навчання для збагачення словникового запасу учнів, розвитку мовлення та мислення, а також формування творчих особистостей. Очевидно, що у початковому курсі української та іноземної мов покладено акцент на всебічний розвиток мовлення, що об'єднує різні розділи мовознавчої науки в 1-4 класах, зокрема роботу над правильною вимовою, виразністю усного та письмового мовлення, конструюванням словосполучень та текстів [1, с.43].

Засвоєння лексичного запасу та формування умінь працювати з різними видами текстів є важливими завданнями уроків літературного читання у початкових класах. Велике значення має й сприяння розвитку розумового потенціалу, поповнення лексичного запасу та виховання інтересу та уваги до слова в учнів.

Під час проведення такої роботи відбувається складний когнітивний процес, що включає аналіз, абстрагування та узагальнення. Ця діяльність сприяє розвитку гнучкості мислення та мовлення учнів. Уроки української та іноземної мов для учнів 2–4 класів мають велике значення для формування мовлення, оскільки читання художніх творів не лише допомагає засвоєнню матеріалу,

але й свідомо визначає їхнє ставлення до творів мистецтва. Через діалог з автором тексту, молодші читачі здобувають нові знання та формують свій власний погляд на події [2, с.38].

Мета кожного вчителя початкової школи – зробити мовлення дітей змістовним, правильним, чітким, виразним, багатим, логічним, доречним і доцільним. На уроках в початкових класах активно розвиваються внутрішнє (спілкування для себе) і зовнішнє (спілкування з іншими) мовлення. Коли вчителеві доручається підготувати дітей до певної мовленнєвої діяльності, діти спочатку розмірковують, а потім висловлюють або записують свої відповіді. Обдумування дій перед виконанням завдань сприяє чіткості й правильності висловлювань. Внутрішнє мовлення, супроводжуючи підготовку до письмового мовлення, допомагає учням обдумувати свої дії. Зовнішнє мовлення виявляється у діалогах та монологах [3, с.13].

Отже, вчитель має активно стимулювати висловлювання учнів, створюючи сприятливі умови для розвитку їхніх мовленнєвих здібностей. Індивідуалізований підхід та використання творчих методів вчителя сприяють ефективному формуванню комунікативної компетентності учнів.

Список літератури

1. Комарівська Н. Формування культури мовленнєвої поведінки молодших школярів на уроках рідної мови / Н. Комарівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія: Збірник наукових праць. – Вип. 43 / Редкол. : В. І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ Нілан ЛТД, 2015. – С. 43–47.

2. Попович Н.Ф. Особливості розвитку мовлення молодших школярів на уроках літературного читання. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. Одеса, 2019. Випуск 12. Том 2. С. 36-40.

3. Попович Н.Ф. Формування навичок читання в молодших школярів. Science, research, development. Pedagogy: monografia po konferencyjna. London: Diamond trading tour, 2018. С. 13-16.

Запозичення як засіб збагачення англійської мови (на матеріалі англійських публіцистичних текстів)

Англійська мова є однією з найбільш широко використовуваних мов світу, це мова міжнародного спілкування. Культурний обмін між країнами та її мешканцями також має свій вплив. Мова змінювалась раніше та не зупинить свого розвитку. Тому дослідження запозичень не втратять своєї актуальності, а у дослідників завжди будуть виникати все нові й нові питання.

Комунікацію між людьми зараз було б важко уявити без мови. Саме мова є тим «ключем» до спілкування. Вона відіграє ледь не першу роль в житті, як суспільства, так і культури.

Мова має ті ключові аспекти, які підкреслюють її важливість: 1) це аспект комунікації; 2) сприйняття навколишнього світу, адже кожна мова має свої поняття для вираження культурних особливостей; 3) важливість для освітнього процесу, тому що, це є засіб передачі інформації та знань; 4) розвиток мислення, адже спілкування, допомагає формулювати нові ідеї та структурувати думки.

Проте мова не стала, вона може змінюватись. І ці зміни бувають, як «внутрішні», так і «зовнішні», де річ іде про запозичення. Зміни мають вплив як на словник мови, так і на її структуру. На це впливають багато факторів: історичні події, технологічний та культурний розвиток, тісні комунікація між народами та ін.

Дослідження на тему запозичень в англійській мові проводились багатьма науковцями, серед яких: Н. М. Попова , В. М Семчинський , Ю. А. Зацний та інші.

Вивчення запозичень, їхніх значень та функцій має і важливе практичне значення, адже таким чином ми вивчаємо історію мови та її носіїв, розвиток мови з плином часу, взаємодію з іншими мовами світу, сприйняття та розуміння слів та виразів у міжкультурному контексті та, ба більше, роль таких запозичень дає перспективу на розвиток мови та збагачення її словника і надалі. Вивчення запозичень значною мірою висвітлює семантичний розвиток лексики сучасної англійської мови [1, с. 60].

Важливим елементом у вивченні будь-якого явища є не лише результат роботи, а й сам процес. Вивчення іншомовних запозичень в англійській мові проводиться багатьма методами, серед яких: метод літературного огляду (проведення аналізу книг, статей, газет, які стосуються теми запозичень), аналіз текстів (допомагає проаналізувати використання запозичень в текстах різних жанрів), етимологічний аналіз (дослідження походження та еволюції слів з різних мов з плином часу), соціолінгвістичні дослідження (використання запозичень різними групами соціального та вікового спектру) та інші.

Одним з основних джерел збагачення мови є запозичення і причиною цього є те, що за останній час англійська мова збагатилась великою кількістю нових слів та словосполучень з інших мов, які з'явилися в результаті різноманітних процесів. Словотвір є ще одним джерелом поповнення лексичного фонду англійської мови. Словотворення, як явище багатофункціональне, виконує декілька важливих функцій: утворення похідних слів від вже існуючих; формування складу мови на рівні лексики; утворення зв'язку між різними частинами мови [2, с. 36].

Отже, можна стверджувати, що англійська, як і будь-яка інша мова знаходиться у постійному розвитку, чому сприяють різноманітні причини та чинники, дослідження яких може слугувати перспективою подальших наукових розвідок.

Список літератури

1. Скоп'юк Т., Семантичний розвиток лексики сучасної англійської мови. // *Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. пр.* №11. Київ, 2005. С. 59 – 67
2. Ткачик О.В., Роговська Н.В. Шляхи поповнення лексичного складу сучасної англійської мови. // *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського.* Київ, 2017. С. 36 – 40

Тетяна Маковей

Науковий керівник – асист. Батринчук З.Р.

Підходи до визначення поняття “дискурс” в сучасній лінгвістичній науці

Поняття “дискурс” є багатогранним і міждисциплінарним терміном, який інтенсивно вивчається в різних галузях, таких як філософія, психологія, соціологія, медицина, право, лінгвістика та теорія комунікації. Різні науковці підходили до поняття дискурсу з різних боків, що призвело до широкого спектра його інтерпретацій.

У найширшому розумінні дискурс – це аргументовані усні чи письмові дискусії на будь-яку тему, де самі методи аргументації стають предметом обговорення. Він охоплює будь-яку форму мовлення, розмови чи дискусії, кожна з яких характеризується унікальними особливостями мовця [1].

У лінгвістичній літературі термін “дискурс” використовується у різних значеннях. Він може стосуватися всього, що говориться або пишеться, охоплюючи як процес, так і результат мовної діяльності. Дискурс можна розглядати як синхронний процес породження або сприйняття тексту і як процесуальне явище [5, с. 123].

У 1950-х роках американський лінгвіст і соціолог Зелліг Гарріс ввів поняття “дискурс” як лінгвістичний термін, визначивши його як послідовність речень, вимовлених або написаних у певній ситуації [7, с. 1]. Французький лінгвіст Еміль Бенвеніст додав своє бачення, розглядаючи дискурс як мову, яку привласнює мовець, відрізняючи його від результату використання мови, який він називав “текстом” [6, с. 22].

На початку 1980-х років дискурс сприймався по-іншому, включаючи в себе як текст, так і екстралінгвістичні фактори, необхідні для розуміння, відображаючи ментальність і культуру [5, с. 124].

А.П. Мартинюк визначає дискурс як ситуативно зумовлену інтерсуб’єктивну мовленнєво-мисленнєву діяльність, спрямовану на взаємну орієнтацію в життєвому просторі на основі надання мові семіотичної значущості [3, с. 11].

К.С. Серажим розглядає дискурс як соціолінгвістичне явище, на яке впливають соціокультурні, політичні, прагматичні, психологічні

та інші чинники, що має лінгвістичні та екстралінгвістичні структури [4, с. 13].

Деякі українські дослідники розглядають дискурс як єдність мовленнєвої практики і контексту, що впливає на суспільство і зазнає його впливу [2, с. 26].

Отже, “дискурс” – це універсальне та міждисциплінарне поняття, що вивчається в різних галузях. Воно охоплює усну та письмову комунікацію, відображаючи взаємодію мовних і немовних чинників. Його інтерпретації змінювалися з плином часу, і він використовується для спілкування, переконання та репрезентації реальності. Дискурс динамічний і продовжує інтригувати дослідників, пропонуючи розуміння мови, комунікації та людської динаміки. Його адаптивність гарантує, що він залишатиметься цікавою темою, яка розвиватиметься в різних дисциплінах.

Список літератури

1. Дискурс / В. С. Лісовий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. URL: <https://esu.com.ua/article-24374> (дата звернення: 4.02.2024)

2. Лук'янець В. С., Кравченко О. М., Озадовська Л. В. Сучасний науковий дискурс : Оновлення методологічної культури. К.: ВПОР, 2000. 304 с.

3. Мартинюк А.П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. С. 11–13.

4. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність : (на матеріалах сучас. газет. публіцистики) : монографія. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2010. 351 с.

5. Ситник І. В. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2020. № 46. т. 2. С. 123-126

6. Benveniste E. Problems in general linguistics. Coral Gables : University of Miami Press, 1971.

7. Harris Z. Discourse analysis. Language. 1952. Vol. 28. № 1. P. 1–30

БЕСІДА ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД РОЗВИТКУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У 9 КЛАСІ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Комунікація є важливою навичкою, яка відіграє ключову роль в особистому та академічному розвитку учнів. Серед різноманітних форм спілкування особливе значення має діалогічне мовлення, яке передбачає обмін ідеями, думками та інформацією між людьми. В умовах 9 класу середньої школи виховання діалогічного мовлення набуває вирішального значення для загального мовного та пізнавального розвитку учнів. Один із ефективних методів досягнення цього – залучення до розмов у класі.

Ф. Бацевич зазначає, що “9-й клас, будучи перехідним періодом в освітньому шляху учня, знаменує собою закріплення мовних навичок і закладає основу для більш глибокого навчання. На цьому етапі учнів слід заохочувати чітко висловлюватись, активно слухати та брати участь у конструктивному діалозі” [1 с. 37].

Бесіда – потужний і динамічний інструмент розвитку діалогічного мовлення в 9 класі. Інтерактивні дискусії створюють у класі середовище для практики та вдосконалення навичок спілкування студентів. Вчителі, керуючи дискусіями та заохочуючи висловлювання думок, відіграють ключову роль у сприянні змістовним розмовам.

Структуровані бесіди покращують не лише вербальні навички, але й сприяють активному слуханню, критичному мисленню та розвитку здатності будувати послідовні аргументи.

В. Сухомлинський стверджує, що “бесіда стає платформою для розвитку критичного мислення, оскільки вимагає від учнів аналізувати інформацію, структурувати свої думки та висловлювати обґрунтовані думки” [4 с. 233]. Розмова вимагає взаємодії між учасниками, що сприяє розвитку соціальних навичок. Учні вчаться слухати один одного, поважати різні точки зору та спільно шукати оптимальні рішення. Це сприяє формуванню навичок працювати в команді та вирішувати конфлікти.

Л. Галаєвська вказує на те, що «потрібно розробити сценарії або

тематичні дослідження, які вимагатимуть від учнів спільної роботи над вирішенням проблеми або вирішенням ситуації. Призначте конкретні ролі кожному члену групи та заохочуйте їх до діалогу під час обговорення можливих рішень або відповідей. Після рольової гри проведіть підведення підсумків, під час яких групи діляться своїм досвідом, рішеннями та міркуваннями» [2, с. 9-10]. Під час групових дискусій важливо підкреслювати активне слухання, ввічливе спілкування та інтеграцію різних точок зору.

Л. Галаєвська стверджує, що “управління та сприяння ефективним бесідам у класі має вирішальне значення для створення позитивного та продуктивного навчального середовища” [3 с. 211-212].

Отже, у 9 класі середньої школи використання бесіди виступає ключовим методом розвитку діалогічного мовлення. Віддаючи перевагу інтерактивному спілкуванню в класі, вчителі можуть внести значний внесок у розвиток мовних, когнітивних і соціальних навичок учнів. Діалогічне мовлення готує учнів не лише до успішного навчання, але й забезпечує їх основними життєвими навичками, які мають важливе значення для їхнього майбутнього. Оскільки сфера освіти розвивається, підтримка ефективної комунікації через діалог залишається ключовим аспектом у формуванні всеосяжно розвинених особистостей у 9-му класі та пізніше.

Список літератури

- 1.Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : навч. посіб. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 342 с.
- 2.Галаєвська Л. В. Діалогічна взаємодія як педагогічна і психологічна проблема. *Українська мова і література*. 2014. № 6. С. 9–12.
- 3.Галаєвська Л. В. Особливості розвитку діалогічного мовлення: дис. канд. пед. наук : 13:00:02 / Інститут педагогіки НАПН України. Київ, 2015. 261 с. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості. Т. 1. К.: Радянська школа, 1976. 663 с.

Особливості перекладу заголовків фільмів американського кінематографу українською мовою

З кожним роком спостерігається значне зростання кількості фільмів, які перекладаються різними мовами. Цей тренд є наслідком зростаючого міжнародного попиту на розважальний контент і відображає прагнення кіноіндустрії до максимального охоплення аудиторії у всьому світі. Переклад фільмів – важливий аспект у кінематографі, що впливає на їхню рецепцію та розуміння аудиторією у всьому світі. Цей процес вимагає не лише передачі мови та діалогів, але й урахування культурних нюансів, щоб забезпечити максимально точне відтворення смислу та емоцій оригіналу.

Переклад назв фільмів – це складний та важливий процес, який вимагає збереження суті та емоційного звучання оригіналу. Однією з особливостей перекладу заголовків є необхідність враховувати культурні та лінгвістичні відмінності між мовами. Крім того, важливо, щоб переклад назви привертав увагу та відображав жанр та сюжет фільму, щоб привабити цільову аудиторію [1, с.2].

Дослідницьку роботу присвячено дослідженню прийому перекладів назв фільмів, а саме дослідженню перекладу назв як процесу та його проблематики. Наведемо кілька прикладів проаналізованих помилок в перекладі. До першої групи, так би мовити, можна віднести помилки, які викликані складністю вибору серед безлічі синонімічних варіантів. Сюди ж можна віднести випадки, коли в перекладі ніяк не відображена очевидна гра слів, а також неправильні транскрипційні переклади [2, с. 1].

Наприклад, назва американського фільму *American Beauty* була перекладена як «Краса по-американськи». Однак якщо заглянути в Новий великий англо-український словник, то ми побачимо, що *American Beauty* – це назва гібридного сорту червоної троянди «Американська Красуня». Кращим перекладом даної назви було б «Американська красуня», оскільки оригінальна назва містить у собі символізм, який вказує на те, що американці вважають свою американську мрію прекрасною.

У свою чергу, можемо погодитися з відомим американським кінорежисером Альфредом Хічкоком, який вважав, що: "Переклад назв кінофільмів - це виклик, що вимагає від перекладача бути як інженером, так і поетом, щоб передати суть та дух фільму". Цитата Альфреда Хічкока вказує на складність завдання перекладу назв кінофільмів та високі вимоги до перекладача. Основна ідея полягає в тому, що переклад назви фільму – це не просто перенесення слів з однієї мови на іншу, але й завдання, що вимагає розуміння суті та духу фільму. Хічкок використовує аналогію з інженером та поетом, щоб підкреслити різноманітні аспекти роботи перекладача. Інженерський аспект вказує на необхідність точності, логічного мислення та технічних навичок у виборі слів та формулюванні перекладу. З іншого боку, аспект поета наголошує на важливості креативності, естетичного чуття та здатності відтворити емоційну інтенсивність та атмосферу фільму через слово [3, с. 1338].

Отже, переклад назв кінофільмів – це складне завдання, яке вимагає від перекладача комбінації різних навичок та якостей, щоб передати всю глибину і значення фільму в новій мові.

Список літератури

1. Батющенко Є.І. Поняття фільмоніму в теорії ономастики: Міжнародна науково-практична конференція "Мова та література у полікультурному просторі", 13-14 лютого 2015 р., м. Львів.
2. Челядіна Д.А. Аналіз проблем при перекладі фільмонімів : Науковий блог, Острог, 2021
3. JingQin //Translation of Film Titles Based on Intercultural Communication. April 2018 JOURNAL OF ADVANCES IN LINGUISTICS 9:1337-1343

Катерина Мартинова

Науковий керівник — доц. Суродейкіна Т. В.

Використання пісенного матеріалу для викладання граматики англійської мови в середній школі

У останні періоди виявляється, що використання музичного матеріалу для навчання граматики англійської мови в середній школі постійно набуває наростаючої актуальності.

Згідно з О. О. Карпенко, використання пісень на уроках англійської мови представляє собою один з швидких та ефективних засобів, сприяючи позитивним емоціям та покращенню результатів навчання, тобто музика ефективно сприяє навчанню англійської мови через активацію мовно-емоційного компоненту учня, створюючи позитивне емоційне середовище, що сприяє залученню та утриманню уваги [1, с.2]. "Пісні працюють на нашу короткострокову і довгострокову пам'ять», зазначає Н. Міллінгтон, тому це робить пісенний матеріал цінним інструментом у мовному класі. Пісні сприяють розвитку слухових здібностей та вимовних навичок, а їхній ритм та наголос можуть ефективно передавати емоції, впливаючи на аутентичність мовного висловлення [2].

Використання пісень у вивченні англійської мови сприяє створенню позитивного емоційного фону на уроці, адже музика завжди асоціюється з емоційною виразністю та радісною атмосферою, збагачуючи навчальний процес і роблячи його привабливішим для учнів.

Крім того, за висловлюванням К. Грехема, пісні виступають важливим джерелом для ознайомлення з різноманітними граматичними структурами та лексичними одиницями. Використання пісень на уроках сприяє засвоєнню цих структур та слів в конкретному контексті. Тексти пісень включають різні часові форми, тому вчитель завжди має доступ до пісень, що використовують різні часи — present, past, future. Це дозволить учням знайомитися з різноманітністю часових конструкцій і, що найважливіше, відмічати контексти, у яких вони використані [3].

Пісні Діснея виявляють високу популярність у якості засобу вивчення англійської мови через їхню легкість сприйняття, оскільки цей вид музичних композицій визначається спроможністю

ефективно та доступно взаємодіяти зі слухачами на різних рівнях мовних навичок [4].

Музичні композиції допомагають студентам глибше вивчати англійську мову та розширювати розуміння культурного контексту, дозволяючи аналізувати автентичні тексти, насичені соціокультурними відомостями, та розглядати функціонування мови в реальних життєвих ситуаціях. Цей підхід також служить чудовою можливістю освоїти та розібрати культурні особливості Великої Британії, Сполучених Штатів Америки, Австралії та Канади. Ознайомлення із популярними виконавцями з англійськомовних країн сприяє усвідомленню їхнього культурного коріння та національних впливів, які визначають їхню музичну творчість [4].

З огляду на вищезазначене, інтеграція пісень у навчальний процес на уроках англійської мови призводить до розкриття різноманітних переваг. Вона сприяє не лише вивченню граматичних конструкцій, але й навчає аудіюванню, розширює лексику та підвищує мотивацію студентів, забезпечуючи зацікавленість та емоційно насичене навчання.

Список літератури

1. Карпенко О. О. Вивчення іноземної мови через пісню й музику. Англійська мова та література. 2004. № 12. С. 2.
2. Millington, Neil T. Using songs effectively to teach English to young learners. Language education in Asia: навчальний посібник. Japan, 2011. P. 135–136.
3. Carolyn Graham. Grammmarchants: More Jazz Chants. – USA : Oxford University Press, 2003.
4. surprising benefits of music in learning English. Novakid Blog. URL: <https://www.novakidschool.com/blog/6-surprising-benefits-of-music-in-learning-english/>

Тетяна Марчук
Науковий керівник – доц. Лесінська О. М.

**Стилістичні засоби мовного вираження
як прийоми надання експресії й наочності
в політичних дискурсах**

Ще з часів античної культури Давньої Греції та Риму політична полеміка була поширеним і потрібним явищем [1]. Риторика такого виду володіє чималою кількістю функцій, правильне виконання яких забезпечує порядок у державі, впливає на безпеку її територіальної цілісності та заохочує слухачів приймати слухні рішення. Задля досягнення комунікативної інтенції, здійснення ефективного впливу на суспільство і зрозумілого донесення думки використовується не лише маса фактів, «сухо» поданих у вигляді статистик і цифр. Вміння чітко висловлюватись, показувати й відстоювати свою позицію є характерною ознакою політичного лідера, якого народ поважає і вважає прикладом патріотизму. Будь-який успішний публічний виступ базується на емоціях, які передані широким спектром спеціальних лінгвістичних засобів. В одній зі своїх праць О. Черниш стверджує, що жанр політичної промови створюється за допомогою використання різноманітних образно-тропеїчних засобів виразності. Для досягнення ефекту емоційності та образності текстів аналізованого жанру використовуються різноманітні лексичні стилістичні прийоми, які передбачають використання слів і виразів у переносному значенні [2].

У запропонованій до розгляду роботі опрацьовано англломовні промови таких політичних лідерів сьогодення як прем'єр-міністра Великої Британії Ріші Сунака і президента України Володимира Зеленського. Підкріплені вольовим виявом емоцій і жестів, спікери вживають чималу кількість стилістичних засобів із відповідними функціями, як-от:

- ✓ звертання: *Honourable Members of the Rada* [3],
President Zelensky, President Brende [4], *Ladies and Gentlemen*;
- ✓ риторична фігура: *which European nation today..? Can freezing the war in Ukraine be its end?*;
- ✓ гіпербола: *for all the setbacks and difficulties, with every rocket, the United Kingdom will never walk away*;

- ✓ перелічення: *thousands of rounds more ammunition and artillery shells, and training for thousands more soldiers...*;
- ✓ метафора: *Your courage is defending it, defeated darkness, history tells us;*
- ✓ метонімія: *as Ukraine looked towards a future;*
- ✓ паралелізм: *Putin is a predator who is not satisfied with frozen products.*

Отже, стилістичні засоби в політичних промовах відіграють важливу прагматичну роль у формуванні громадської думки та переконань людей. У політичному дискурсі мова є засобом впливу на людей, її використання дозволяє політикам створювати певну картину світу та впливати на емоційний стан аудиторії; особливо в реаліях сьогодення, що зобов'язують представників влади швидко й обмірковано приймати важливі рішення своєчасно та доступно доносити їх до народу.

Список літератури

1. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики / Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2012. №6. 66 с.
2. Черниш О. А., Гончарук Н. О., Білошицька З. А., Лисянюк О. Л. Лінгвостилістичний потенціал жанру «Публічна промова політика» / Закарпатські філологічні студії. 2023. №27. 208–214 с.
3. Rishi Sunak addresses the Ukrainian Parliament. URL: <https://youtu.be/gIrPfgNUd8U?si=tL8JrPcd4ahVCOAg> (дата звернення: 12.01.2024).
4. Special Address by Volodymyr Zelenskyu, President of Ukraine in Davos. URL: https://www.youtube.com/live/1_paj2xzgGE?si=VGRyssHuGgzvD9H4 (дата звернення: 16.01.2024).

Лексико-граматичні особливості вживання ідіом в англомовних медійних текстах (зіставний аналіз)

Лексико-граматичні особливості вживання ідіом в англомовних медійних текстах становлять важливий аспект комунікації, що допомагає надати мовленню виразності та емоційності. Зіставний аналіз цього явища виявляє різноманітність ідіоматичного вживання у різних жанрах та контекстах.

Ідіоми – це важлива складова будь-якої мови, яка забезпечує її багатоманітність і експресивність.

Ідіоми виконують різні функції в медійних текстах, зокрема, підсилюють емоційність та комунікацію. Аналіз такого явища показує, яку роль вони відіграють у формуванні смислового навантаження та взаємодії з аудиторією [3, с. 171-172].

У медійних текстах, залежно від теми, жанру, типу, будуть використовуватися різні ідіоми. Це дозволяє їм успішно висловлювати різні ідеї та відповідати вимогам структури тексту.

Актуальність використання ідіом підкреслюється їхньою здатністю підвищувати експресивність мовлення та розуміння тексту. Особливості граматичної структури ідіом в медійних текстах розкривають тонкощі синтаксису та взаємозв'язки між елементами мовлення.

Аналіз також розглядає конотації, які несе ідіома, та яке враження вона створює. Розбір тенденцій в еволюції ідіом в медійних текстах розкриває динаміку їхнього вживання та адаптації до нових реалій, зокрема під впливом технологічного прогресу [2, с. 28].

Зіставний аналіз може включати такі кроки, як збір текстів з різних джерел та жанрів, аналіз їх структури та лексико-граматичних особливостей, виокремлення ідіом та їхнє порівняння в різних контекстах. Для аналізу можуть використовуватися як кількісні, так і якісні методи, наприклад, збір статистичних даних про вживання ідіом, аналіз контексту вживання, встановлення особливостей їх тлумачення тощо.

Видатні вчені у галузі фразеології – Швейгерт В. А., Гілберт Д. Г. Їхні роботи дозволяють краще зрозуміти природу ідіом [1, с. 3-4].

Розглянемо кілька прикладів лексико-граматичного аналізу ідіом:

"Kick the bucket" – "померти", "chin up" – "не падати духом", "throw the ball (back) into court" – "черга за вами", "dangle a carrot" – "заваблювати калачем".

"Dangle a carrot" було перекладено як "заваблювати калачем" за допомогою лексично-граматичної трансформації під назвою компенсація, враховуючи те, що в українській мові присутній фразеологізм "Звабиш калачем – не відженеш і бичем", де заваблювати калачем має схоже значення до англійської ідіоми. Тому українському читачеві буде легше зрозуміти текст.

При перекладі "chin up" використано лексично-граматичні трансформації – антонімічний переклад та компенсацію "не падати духом", щоб зберегти сенс та зробити вислів зрозумілішим для українського читача. Таким трансформаціям піддався і переклад "kick the bucket" - "померти".

Дослідження лексико-граматичних особливостей вживання ідіом в англійських медійних текстах допоможе краще зрозуміти використання та структуру ідіом у медійних текстах.

Список літератури

1. Алефіренко. М.Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Вища школа, 1987. № 4. С. 3-4.
2. Герцовська Н., Шпеник Т. Підходи до класифікації англійських ідіом: тематичний аспект Approaches to the classification of English idioms: thematic aspect. м. Мукачево, Закарпатська область, Україна, 2021 № 1. С. 28-29.
3. Дроботенко. В. ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МАС-МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ. м. Київ 2023 р. № 2. С. 171-172.

Особливості використання відео- та аудіоматеріалів у навчанні читання дистанційно

Світ змінюється швидкими темпами, і це стосується також освіти. Зростає поширення дистанційного навчання відкриває нові перспективи для інтеграції технологій в освітній процес. Використання аудіо- та відеоресурсів під час читання – один із таких креативних підходів. Ці технології роблять читання більш захопливим, емоційним та інтерактивним, а також передають зміст тексту.

Аудіовізуальні ресурси слугують ефективним засобом викладання та навчання, популярність яких останнім часом стрімко зростає. Для того, щоб донести до аудиторії певне повідомлення чи інформацію, ці матеріали поєднують у собі як аудіо, так і візуальні елементи. Їх можна знайти в різних форматах, таких як вебінари, подкасти, слайд-шоу, фільми та презентації. Існує кілька контекстів, у яких можна застосовувати аудіовізуальні ресурси, зокрема зали засідань, навчальні аудиторії, школи та інтернет-платформи.

Використання аудіовізуальних елементів має багато переваг. Вони підвищують зацікавленість і задоволення від викладання та навчання, що є однією з головних привілей. Інформація, яка подається в цікавій формі та за участю слухачів, зазвичай краще запам'ятовується аудиторією. Оскільки аудіовізуальні ресурси пропонують мультисенсорний досвід, вони можуть підтримувати увагу учнів [1,с.2].

Крім того, аудіовізуальні ресурси можна адаптувати і використовувати з урахуванням різних навчальних уподобань. У той час як деякі люди краще засвоюють знання, бачачи їх, інші вважають за краще слухати. Оскільки аудіовізуальні продукти містять як слухові, так і зорові стимули, вони корисні як для візуалів, так і для аудіалів. Крім того, вони можуть бути використані для розбиття інформації на менші, більш засвоєні шматки за допомогою звуку та зображень, що може допомогти опанувати складні теми [3].

Доступність і зручність аудіовізуального контенту - ще одна перевага його використання. Розвиток технологій зробив виробництво та розповсюдження аудіовізуального контенту простішим, ніж раніше. Вони ідеально підходять для онлайн-тренінгів та дистанційного навчання, оскільки їх можна переглядати з будь-якого місця. Крім того, їх можна зберігати на кількох веб-сайтах, зокрема на YouTube, TedTalks і в соціальних мережах, тож учні можуть переглядати їх будь-коли і будь-де за власним вибором [2].

Однак важливо пам'ятати, що створення якісного аудіовізуального контенту потребує багато часу, енергії та ресурсів. Змішування та поєднання аудіо- та візуальних елементів недостатньо. Щоб матеріали були ефективними, вони мають бути освітніми, візуально привабливими та добре організованими. При створенні аудіовізуальних матеріалів також важливо враховувати потреби та навчальні вподобання аудиторії.

Підсумовуючи, аудіовізуальні ресурси - це ефективні засоби навчання, які мають низку переваг. Вони пояснюють складні ідеї, зацікавлюють учнів, пристосовані до різних стилів навчання, а також є легкодоступними та зручними. Однак для створення успішних аудіовізуальних продуктів необхідна ретельна підготовка та врахування потреб аудиторії. При правильному використанні аудіовізуальні ресурси можуть поліпшити викладання та навчання, а також сприяти кращому засвоєнню знань.

Список літератури

1. Fuady R., Mutabil A.A. Audio-Visual Media in Learning. *Journal of K6 Education and Management*. 2018. URL: <https://doi.org/10.9790/7388-0164455>
2. Mamun A., Abdulah M. Effectiveness of audio-visual aids in language teaching. 2014. URL: <http://dspace.bracu.ac.bd/xmlui/handle/10361/3288>
3. Rasul S., Batool S. A study to analyze the effectiveness of audio visual aids in teaching learning process. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2011. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro>.

Інеса Мельничук

Науковий керівник – асист. Ковалюк Ю.В.

Методика формування іншомовної лексичної компетентності в старшій школі

В сучасному світі, де технології розвиваються та вдосконалюються щодня, традиційні методи вивчення іноземної мови можуть видаватись доволі нудними для учнів старшого віку. Записи слів у словник, вивчення напам'ять текстів чи записи правил в зошит не є такими цікавими як інтернет ресурси. Використання інтернет ресурсів може значно підвищити зацікавленість учнів вивчати іноземну мову.

За визначенням М. А. Леонтья , лексична компетенція – це заснована на лексичних знаннях, навичках, вміннях, а також власному мовному досвіді, людська здатність визначати контекстуальне значення слова, зокрема порівнювати їх обсяг її значення у двох мовах, виділяти специфічно національне у значенні слова і розуміти структуру значення певного слова [1, с. 73].

Словниковий запас та вміння його застосовувати слугує певним фундаментом у вивченні будь-якої іноземної мови, адже одним із важливих чинників було і є знання слів та вміння їх застосовувати у своєму мовленні. Саме тому ми взяли за основу дослідження ефективність додатку Kahoot!, який може допомогти з вивченням слів та граматики.

Для дослідження були розроблені ігри відповідно до тематики уроку. Гра займала до 5-7 хв часу в кінці кожного уроку для закріплення пройденого матеріалу. Метою цих ігор було зацікавити учнів до вивчення слів та збільшити їх словниковий запас. Оскільки учні люблять позмагатись та показати хто кращий, в них підвищилась мотивація, адже в кінці гри представлений п'єдестал, а також за швидку відповідь нараховуються бали.

У кінці кожного уроку діти були з хорошим настроєм, вмотивовані на наступний урок та зі збільшеним словниковим запасом. Виконання вправ у такому форматі дозволяє нам розвивати учнів інтелектуально та лексично. Разом з цим, учні протягом

підготовки до виконання та безпосередньо під час виконання завдань слухають пояснення вчителя англійською мовою.

Отже, розвиток лексичної компетентності учнів старшої школи через використання інтернет-ресурсів цілком ефективний. Запропонований підхід дозволяє нам забезпечити учнів штучним іншомовним середовищем в академічному та навіть в позаакадемічному просторі. Такий підхід можна застосувати для формування лексичних навичок та закріплення знань з академічної програми.

Список літератури

1. Леонтян М. А. Поняття «компетенція» і «компетентність» у теорії освіти // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер.: Педагогіка. - 2012. - Т. 188. - Вип. 176. - С. 73-75.

РОЛЬ ПИСЬМА ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Усі етапи вивчення іноземної мови передбачають використання письма як одного з ефективних засобів навчання. Сьогодні здебільшого увагу приділяють усному мовленню, володінню учнями багатой лексичної бази, вмінню спілкуватися, оскільки світ глобалізується і взаєморозуміння між представниками різних націй і країн стає дедалі важливішою. Письмо та писемне мовлення довгий час у шкільних програмах розглядали, як метод навчання [3]. Відповідно писемній комунікації мало приділяли уваги і вона не була однією з головних цілей у вивченні іноземної мови.

Найголовніше під час навчального процесу – визначити роль письма і класифікувати його призначення за різними критеріями, щоб цей процес був максимально продуктивним [2].

Письмо можна розглядати як один з засобів вивчення іноземної мови, а саме освоєння граматики, лексики учнями середньої школи. У цьому випадку його можна широко використовувати на всіх етапах шкільної програми. Учні можуть записувати в зошити щойно вивчені лексичні одиниці, граматичні правила, можуть давати відповіді на запитання до прослуханих текстів, виконувати тестові завдання тощо [2].

Якщо розглядати письмо як мету вивчення іноземної мови, тоді вчителі використовують інший підхід. Насамперед мова йде про відпрацювання тих чи інших письмових форм, вдосконалення правопису слів і пунктуації, відтворення змісту прочитаного чи почутого тексту, дотримання структури викладу думок щодо певних письмових форм і т.д. [1]

Ще одна роль письма під час вивчення іноземної мови полягає у синтезі писемного мовлення з вивченням або відпрацюванням певних навичок, зокрема письмова відповідь або висловлення своєї позиції, визначення головної теми в результаті прочитання газетної статті (поєднання письма і читання) [1].

Учні використовують письмо іноземною мовою для того, щоб продемонструвати свої знання і отримати оцінку. У цьому

процесі відсутня комунікативна потреба і мета [2]. Щоб учні краще відчували реальний зміст письмового повідомлення і призначення письма, мали кращу мотивацію до його вивчення і поліпшення, то вчителям варто визначати цільову аудиторію, на яку спрямовані ці повідомлення [3]. З цією метою можна використовувати сучасні технології, зокрема можна писати листи реальним користувачам соціальних мереж, а не вигаданому другу, надіслати свій відгук на фільм або книгу, залишити коментар під статтею. Це спонукатиме учнів відповідально ставитися до виконання письмових завдань, оскільки вони знатимуть, що в реальному житті їхні письмові повідомлення можуть досягати поставленої мети, матимуть реакцію і відгуки людей [1].

Підсумовуючи вищезазначене, доходимо висновку, що письмові завдання для учнів середньої школи мають бути максимально наближені до реального життя, щоб вони могли не тільки продемонструвати свої знання, а й розуміти призначення письма.

Список літератури

1. Бецько. О.С. Концепції навчання писемного мовлення в сучасних умовах <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1249>
2. Методичні рекомендації щодо викладання англійської, французької та німецької мови у 2022/2023 навчальному році <https://www.schoollife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-anglijskoyi-frantsuzkoyi-ta-nimetskoyi-movy-u-2022-2023-navchalnomu-rotsi/>
3. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.). <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf>

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Метою даної роботи є дослідження впливу використання фразеологізмів на процес формування іншомовної лексичної компетенції учнів, а також розробка та експериментальне перевірення методичних рекомендацій щодо їх ефективного впровадження в навчальний процес. **Об'єктом** дослідження є процес вивчення німецької мови учнями середньої школи, а **предметом** - використання фразеологізмів як засобу формування іншомовної лексичної компетенції. **Матеріалом** для дослідження будуть служити уроки німецької мови, проведені з використанням різних методів навчання, включаючи використання фразеологізмів. **Гіпотеза** дослідження полягає в припущенні, що використання фразеологізмів на уроках німецької мови сприяє більш ефективному формуванню іншомовної лексичної компетенції учнів, зокрема розширенню активного словникового запасу, покращенню вживання лексичних одиниць у контексті та підвищенню рівня мовної компетентності в цілому. Використання фразеологізмів є ефективним засобом формування іншомовної лексичної компетенції на уроках німецької мови, оскільки це сприяє як збагаченню словникового запасу учнів, так і розвитку їхнього розуміння та використання мовних виразів в реальних ситуаціях. Для досягнення цієї мети можна використовувати різноманітні вправи, серед яких особливо ефективними є: 1) вправи на усвідомлення значення фразеологізмів: учням пропонується аналізувати значення фразеологізмів, їхнє походження та контекст, в якому вони вживаються. Наприклад, дослідження про походження фразеологічних одиниць типу "*das ist mir Wurst*" (це мені без різниці) допомагає краще розуміти їхнє значення та контекст вживання. 2) вправи на активне використання фразеологізмів у мовленні: учням пропонується використовувати фразеологізми у

складанні речень, діалогів або навіть монологів на німецькій мові. Це допомагає закріплювати нові слова та вирази в практичному використанні. Наприклад, учні можуть скласти розповідь про свої улюблені звичаї за допомогою фразеологізмів, таких як *"ins Blaue hinein"* (наспівувати) або *"ins Schwarze treffen"* (попасти у яблучко). 3) графічні вправи та інтерактивні завдання: застосування мультимедійних засобів та інтерактивних вправ допомагає учням краще запам'ятовувати фразеологізми та їхнє значення. Наприклад, створення відеопрезентацій, ілюстрацій або інтерактивних ігор на тему фразеологізмів сприяє активному залученню учнів до процесу навчання. 4) рольові ігри та симуляції: ці вправи дозволяють учням відтворювати реальні ситуації використання мови, де вони можуть застосовувати фразеологізми. Наприклад, рольові ігри, де учням потрібно виконати ролі на різних соціальних заходах або в ситуаціях професійного спілкування, що стимулюють їх до активного використання мовних виразів. 5) вправи на вивчення синонімів та антонімів фразеологізмів: учням пропонується вивчати синоніми та антоніми фразеологізмів, що допомагає їм розширити свій словниковий запас та збагатити своє мовлення. Наприклад, порівняння фразеологічних одиниць *"das geht ins Geld"* (це коштує грошей) та *"das ist teuer"* (це дорого) дозволяє розуміти варіативність мови та контекстуальне вживання фразеологізмів.

Ці вправи сприяють не лише засвоєнню нових лексичних одиниць, а й розвитку комунікативних навичок студентів, що є важливим аспектом навчання іноземної мови.

Список літератури

1. Ляшенко, Л. В. *Фразеологія німецької мови*: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2017.
2. Петрова О. І. *Методика використання фразеологізмів на уроках німецької мови. Німецька мова та література в школі*. 2019. 42-45 с.

Когнітивний дисонанс у перекладацькому дискурсі при перекладі ідіом, як показник пошуку адекватного перекладу

У сучасному світі, де комунікація набуває дедалі важливішого значення, переклад стає необхідною складовою для взаєморозуміння між різними культурами та національностями. Проте процес перекладу може супроводжуватися різноманітними перешкодами, одна з яких – когнітивний дисонанс. Когнітивний дисонанс – це неузгодженість між когнітивними елементами (думками, знаннями, інформацією тощо.), що призводить до психологічного дискомфорту [1, с.139]. Це явище надзвичайно поширене у нашому світі і взагалі є основним процесом у людей, адже протягом всього життя людина регулярно отримує нові одиниці інформації, які не збігаються з уже відомими. Тому не дивно, що когнітивний дисонанс зустрічається в багатьох контекстах і є об'єктом дослідження багатьох галузей: лінгвістики, літератури, психології, економіки, маркетингу, математики, біології і так далі [2, с. 4]. У межах наукової роботи, фундаментом для нашого дослідження, очевидно, виступатиме лінгвістика, оскільки пізнавальні процеси, а також процеси отримання та обробки інформації, тісно пов'язані з мовою. Саме для того, щоб досліджувати такі взаємозв'язки, існує когнітивна лінгвістика – мовознавчий напрям, який функціонування мови розглядає як різновид когнітивної, тобто пізнавальної, діяльності, а когнітивні механізми та структури людської свідомості досліджує через мовні явища [3, с. 147].

Досліджуюючи та аналізуючи переклад, можна зробити висновок, що він за своєю сутністю фактично перманентно знаходиться в стані когнітивного дисонансу. Це явище виникає постійно під час процесу відтворення однієї мови засобами іншої, оскільки перекладач стикається з розбіжностями між мовними картинками світу. Усунення або зменшення цього дисонансу стає найважливішим завданням перекладача, який зобов'язаний не лише передати точний зміст, але й зберегти відтінки культурної, стилістичної та граматичної специфіки мови [4]. В даному випадку,

еквівалентність та адекватність перекладу виступають як критерії успішного подолання когнітивного дисонансу.

Ключовим аспектом нашого дослідження є визначення особливостей англійських ідіом як об'єктів перекладу, а також розгляд їхнього адекватного відтворення в українській мові крізь подолання когнітивного дисонансу. В цьому контексті особлива увага приділяється виявленню та аналізу культурних, історичних та соціокультурних відмінностей, які впливають на ідіоматичний вираз. Розгляд цих аспектів стає ключовим для розуміння та ефективного подолання когнітивного дисонансу під час перекладу ідіом. Отже, когнітивний дисонанс у перекладі ідіом виступає як індикатор невідповідності між культурними концепціями, що призводить до неоднозначності та втрати ідіоматичності. Проте варіативність шляхів подолання або послаблення цієї перешкоди, такі як застосування креативних стратегій та врахування культурних особливостей, підбір моноеквівалентів чи відтворення ідіом шляхом вибіркового перекладу і т.д., демонструє можливість пошуку адекватного, а отже, й якісного перекладу.

Список літератури

1. Синявський В. В., Сергєєнкова О. П.; заред. Побірченко Н.А. Психологічний словник, м. Київ : Науковий світ, 2007, 336с.
2. Leon Festinger, A Theory of Cognitive Dissonance, Stanford University Press, 1962, 291 с.
3. Кочерган М.П. Загальне мовознавство м.Київ: Академія, 2006, 456с.
4. Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г. Когнітивний дисонанс перекладача та тотожність перекладу м. Київ 2011 URL: <http://surl.li/qgcx1> (дата звернення 07.02.2024)

Лексико-функціональні особливості відтворення синонімічного ряду з домінантою “God”

Нині як ніколи актуальна тема логічного аналізу тексту та вміння читати між рядками, адже саме таке вміння допомагає уникнути впливу неправдивої інформації. Новизна цієї роботи полягає у її висвітленні важливості синонімів у цій комплексній темі. Запропонований аналіз має на меті продемонструвати те, як синонімічний ряд від слова може кардинально вплинути на розуміння цілого тексту та виявити прихований сенс закладений автором. Дослідження здійснене на матеріалі релігійної літератури, а саме «the Gospel of John» в перекладі «The English Standard Version (ESV)». Цей вид літератури є вдалим прикладом у нашій темі, адже в ньому досить часто важлива інформація відкривається лише після пильного аналізу нюансів. У ході роботи проаналізовано 4 контекстуальних синоніма.

Досліджено контекстуальні синоніми, адже виявити їх в тексті може бути складніше, аніж інші синоніми. Вони сформовані контекстом їх не перевірити за словником, а отже, зрозуміти зв'язок можна лише пильно аналізуючи текст [1]. Розгляньмо на прикладі, як контекстуальні синоніми формують приховану думку.

В першому розділі «the Gospel of John» саме відстеження синонімів допомагає зрозуміти перше послання від автора: «Jesus Christ is God». Важливо зазначити, що не всі читачі погоджуються з цим твердженням, адже воно не сказане прямо. Цей факт особливо показує важливість контекстуальних синонімів у глибшому розумінні тексту. Проаналізуймо: «In the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God» [2]. Саме остання частина дуже чітко показує зв'язок і синонімічне значення між словом «the Word» та словом «God». Ось перші контекстуальні синоніми. Тут ми також бачимо дещо не звичне, а саме що «Слово» це «Бог», але й зазначено, що «Слово» було з «Богом». Це перша фраза яка вже з самого початку вказує на трічність Бога. Отже, такий важливий нюанс захований контекстуальними синонімами.

Далі розгляньмо 14-те речення (1:14). «And the Word became flesh and dwelt among us, and we have seen his glory, glory as of the only Son from the Father, full of grace and truth» [2]. Тут слово «the Word» отримує новий синонім, а саме «the Son». Далі в реченні 1:34 ми бачимо такі слова про Ісуса Христа: «And I have seen and have borne witness that this is the Son of God» [2]. З цього робимо висновок, що «Jesus Christ» та «the Son of God» є контекстуальними синонімами. Отже, синонімічний зв'язок показав єдність значення між, на перший погляд, не пов'язаними словами і відкрив, що Ісус Христос є Богом.

Здійснений аналіз дозволяє побудувати такий синонімічний ряд: God – the Word – the Son – Jesus Christ. Саме «синонімічний ланцюжок» допоміг нам відслідкувати зв'язок, а отже завдяки йому ми змогли викрити не очевидне послання від автора. Важливо зазначити, що це лише частина аналізу першого розділу Євангелія від Іоана. У розділі присутні й інші контекстуальні синоніми, які впливають на сюжет!

Отже, за допомогою аналізу синонімів у першому розділі «the Gospel of John» ми змогли висвітлити прихований сенс і відповідно маємо гарний приклад того, як синоніми можуть значно вплинути на розвиток прихованої думки.

Список літератури

1. Кубійович В.М. Енциклопедія українознавства. Париж – Нью-Йорк, 1976. 2817 с.
2. The Holy Bible «The English Standard Version (ESV)»

Дмитро Москаль
Науковий керівник – асист. Чепишко Р. М.

Роль семантичної деривації у термінотворенні

Одним із найбільш продуктивних напрямів вивчення семантичної деривації в XXI столітті стало вивчення її ролі в термінотворенні. Під семантичною деривацією розуміємо «процес творення семантичних дериватів, що відбувається шляхом зміни (переосмислення) значення вихідних лексем без зміни їх форми» [5, с. 54].

Поняття «семантична деривація» введено в лінгвістичний обіг видатним польським мовознавцем С. Куриловичем у 30-ті рр. XX століття. Проте інтерес до того, як змінюється значення слова, як воно розвивається, дослідники виявляли ще задовго до появи вказаного терміна, власне з часів Античності, коли в межах загальнофілософської теорії імені почали звертатися до вивчення зміни значення слів.

Семантична деривація базується на природних властивостях людського мислення, здібності людини зіставляти різні явища та поняття позамовної дійсності, узагальнюючи їх у слові. Поява нових значень у слів не є випадковою. На думку когнітологів, вона визначається когнітивним структуруванням дійсності людиною, а сам процес розвитку значення є процесом і результатом пізнання сутності певного об'єкта позамовної дійсності нею. Саме тому семантична деривація стає базою для виявлення «фактора людини» в мові, з'ясування особливостей її мислення. Вона також виступає джерелом відображення когнітивних структур у мові.

В основі всіх семантичних процесів знаходиться зміна зв'язку між формою та значенням, тим, що означається і тим, що означає, і одним із шляхів такої зміни є збільшення чи зменшення числа референтів, позначених даною лексичною формою.

Незважаючи на свої особливості, терміни є одиницями загальнолітературного лексикону, саме тому вони змінюються та творяться як і інші його одиниці. Як зазначає Р. В. Дудок, «термін зазнає ту ж саму еволюцію, що й загальноновживана лексема літературної мови, він «живе», отримує нові значення, які

функціонують одночасно зі старими значеннями або ж витісняють їх» [3, с. 88].

У термінознавстві увага приділяється таким питанням семантичної деривації як механізми її актуалізації, галузі термінології, в якій виникли та виникають термінологічні семантичні деривати, когнітивні підвалини їх формування та ін. До механізмів семантичної деривації традиційно в першу чергу відносять термінологізацію загальноживаних слів, метафоризацію, метонімізацію, звуження їх значення [2, с. 39].

Звуження значення розглядається як специфічний для термінології спосіб термінотворення, для якої характерні абстрактні одиниці [1, с. 113]. Метафоричне перенесення продуктивне в терміносистемах, де домінують терміни конкретної семантики, метонімічне – і в тих, і в інших. Семантичні деривати існують в усіх термінологіях англійської мови, проти найбільш поширені, за спостереженнями різноманітних дослідників [1–5], вони в економіці, інформатиці, кінематографії, медицині, архітектурі, лінгвістиці, різноманітних технічних сферах.

Список літератури

1. Довгодько Т. І., Драгопуз В. П., Корчук О. Ю. Ключові терміни сучасної гуманітаристики. *Світові виміри освітніх тенденцій*. 2023. Вип. 16. С. 111–121.
2. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., З. Б. Куделько. Основи термінотворення : Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : Вид. дім «КМ Academia», 2000. 218 с.
3. Дудок Р. І. Проблема значення та смислу терміна в гуманітарних науках : монографія. Львів : Львівський національний університет, 2009. 358 с.
4. Чирвоний О. С. Семантична деривація у сфері інформаційних технологій. *Нова філологія. Збірник наукових праць*. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. № 27. С. 271–276.
5. Тропіна Н. П. До питання про сутність лексико-семантичної деривації. *Мовознавство*. 1997. № 1. С. 54–59.

Особливості відтворення порядку слів у реченні в англо-українському перекладі

Сучасний світ, в якому мовний обмін є одним із найважливіших засобів комунікації, вимагає високої якості перекладу для успішного міжкультурного спілкування. В англійській мові речення розглядають як самостійну мовну одиницю, що має самостійний смисловий зміст. В англійському реченні прямий порядок слів типовий, а інверсія, зміна звичайного порядку слів, використовується для надання особливого акценту, особливо у питальних реченнях та умовних конструкціях [4].

Українське мовознавство розглядає речення як складну та тернарну структуру, що включає формальний, смисловий та комунікативний аспекти [3]. В українському реченні, хоча основний порядок слів також має свою стабільність, можливість зміни послідовності слів дозволяє акцентувати певні елементи, надавати емоційного забарвлення або підкреслювати особливості повідомлення [1].

Актуальність запропонованого дослідження полягає у важливості правильного порядку слів у перекладі для збереження смислу, логічності та чіткості тексту, що є особливо важливим українською мовою з урахуванням її синтаксичних особливостей. Метою роботи є аналіз відтворення порядку слів з англійської мови на українську у різних типах речень на матеріалі літературних творів.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що у ній вперше було проведено комплексне дослідження способів відтворення порядку членів речення в українському перекладі на матеріалі літературних творів «Квіти для Елджернона» Деніела Кіза [6] та «Матильда» Роальда Дала [5].

У ході дослідження проаналізовано 44 речення, вибрані методом суцільної вибірки з аналізованих творів, та їх переклад.

Результати дослідження виявили, що при перекладі було зафіксовано прямий порядок слів для: 17% простих речень оригіналу, 39% складних речень та 44% англійських речень з інверсійною синтаксичною структурою.

За допомогою інверсії було перекладено найбільшу частку простих речень – 45%, за ними йшли складні речення – 15% та речення з інверсійною структурою – 40%.

Перестановка у перекладі є важливим інструментом для збереження і передачі смислових нюансів, емоцій та стилістичних особливостей оригінального тексту. Вона дозволяє врахувати граматичні та семантичні особливості обох мов, створюючи мовне вираження у перекладі [2]. Перестановка слів у реченні дозволяє мовцю акцентувати ключові елементи, створювати емоційні аспекти та впливати на ритм та темп мовлення.

Отже, результати дослідження дозволяють краще зрозуміти внутрішні механізми перекладу різних типів речень та розглянути ефективні стратегії відтворення порядку слів українською мовою з англійської. Аналіз порядку слів у реченні в англійській та українській мовах підкреслює важливість уважного відтворення синтаксичної структури та семантичних відтінків при перекладі. Інверсія, як засіб зміни порядку слів у реченні, дозволяє надати акценту, підкреслити важливість або виразність. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення впливу порядку слів на сприйняття тексту та розробку нових стратегій перекладу для точної передачі смислових нюансів оригіналу.

Список літератури

1. Денисенко Н. В., Мілько Н. Є. Відтворення інверсії як перекладознавча проблема. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpufn_2015_5_18.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
4. Bloomfield L. Language. NY : Holt, Rinehart, and Winston, 1933.
5. Dahl R. Matilda. URL: <https://online.pubhtml5.com/pien/hbbk/>.
6. Keyes D. Flowers for Algernon. URL: https://www.kkworld.com/kitablar/deniell_kiz_elcerno_ucun_guller_eng.pdf.

Переклад інтертекстуальної метафори в газетно-публіцистичному дискурсі

У сучасній лінгвістиці та перекладознавстві проблема вивчення та дослідження інтертекстуальної метафори посідає одне з провідних місць. Воно потребує подальшої розробки теорії та практичного аналізу під час перекладу.

Метою статті є дослідження функції інтертекстуальних метафор як об'єктів перекладацької трансформації та особливостей їх перекладу в англomовному газетно-публіцистичному дискурсі. А саме: слід з'ясувати зміст поняття "інтертекстуальність" та її різновиди, дослідити взаємозв'язок між інтертекстуальністю та перекладом, розглянути способи передачі інтертекстуальних метафор у перекладі, продемонструвати важливість вивчення інтертекстуальних метафору контексті англomовного газетно-публіцистичного дискурсу та способів їх перекладу тощо.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше проаналізовано ІМ та способи їх перекладу в англomовних ГПД, написаних у період 2020-2023 років.

У даній роботі розглянуто політичні тексти британської газети "*The Guardian*", американської газети "*The New York Time*" та канадської газети "*The Montreal Gazette*" (2020-2023 рр.), було досліджено чотири групи ІМ, а саме: ІМ, яка містить у собі прецедентне ім'я; ІМ у вигляді інтертексту-переказу; ІМ, яка містить алюзію та ІМ у вигляді абрєвіатури. У ході дослідження було виявлено, що найпоширенішою з чотирьох досліджуваних була група ІМ у формі інтертексту-переказу (зафіксовано 55%). Другою за відсотком вживання є група ІМ, яка містить алюзію на твір іншого автора, фільм чи музику (25 %). Найменш чисельними були групи ІМ, які засновані на вживанні прецедентного імені чи абрєвіатурі (по 10%).

Ми вдалися до методу суцільної вибірки, щоб зібрати корпус ІМ із газет "*The Guardian*", "*The New York Time*" та "*The Montreal Gazette*". Кількісний метод використаний для обрахунку кількості вживання досліджуваних ІМ в англomовних британських та

американських газетах; і порівняльний - для порівняння оригіналу і перекладу, з метою виокремлення трансформацій.

ІМ можуть перекладатися різними способами. До прикладу, ІМ, яка містить алюзію на політичний факт “*The Lib Dems have identified 30 Tory seats mostly in the south of England where they want to “turn the blue wall yellow” at the next election (“The Guardian” 2021)*” я пропоную перекласти за допомогою описового перекладу: *Ліберал-демократи визначили 30 місць переважно на півдні Англії, де вони хочуть «змінити владу» на наступних виборах.*

Отже, ІМ часто можна знайти в англомовному ГПД. ІМ – це складне явище у перекладацькій діяльності. Виникає багато проблем, для розв’язання яких просто необхідно мати знання не лише з теорії та практики перекладу, а й величезний багаж історичних та культурних знань, які допоможуть відтворити іншою мовою таке багатогранне явище, як інтертекстуальна метафора. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому застосуванні отриманих результатів, на основі яких можна встановити нові закономірності вживання ІМ, глибше дослідити їх вплив на читача та детальніше дослідити переклад англійських ІМ українською мовою.

Список літератури

1. Грек Л.В. Інтертекстуальність як проблема перекладу (на матеріалі англомовних перекладів української постмодерністської прози): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2006. 18 с.
2. Ясинецька О. «Переклад метафори як мовна репрезентація концептуальних картин світу». Філологічні трактати, вип. 1, 2010. С. 96–100.
3. Alawi, N. (2010). Intertextuality and Literary Translation between Arabic and English. An-Najah Univ. J. of Res. (Humanities), 24(8), 2437-2456.
4. Chen, X.L. (1996) A Survey of Intertextuality Theory. Foreign Literature, 1, 72-78 pp.

Види мовного посередництва і перекладацька діяльність як його процес

Сьогодні розвиток суспільства відбувається шляхом розширення взаємозв'язків різних країн, народів і культур. Різні за своєю історією, традиціями та мовою суспільства, а відповідно й культури, розвиваються, впливають і взаємодіють один з одним за допомогою міжкультурної комунікації. У цій ситуації є актуальною проблема дослідження міжкультурної комунікації, в тому числі ролі перекладу в процесі міжкультурного спілкування, а також теоретичного і практичного осмислення умов максимального порозуміння заради зниження гостроти конфліктів.

Тенденції сьогодення вимагають теоретичного осмислення перекладу як засобу міжкультурної комунікації, так як переклад традиційно розглядався як лінгвістичний феномен. Але, в умовах міжкультурної комунікації, він набуває функцій культурного явища. У зв'язку з цим формуються нові погляди на завдання і роль перекладача, зростає інтерес до його діяльності, трактування якої трансформується.

Прихильники трансформаційних методів наголошують, що переклад – це перетворення одиниць і структур вихідної мови в одиниці і структури мови, якою перекладають; послідовники семантичних теорій стверджують, що переклад полягає в розкритті сутності еквівалентних відносин між змістом оригіналу і перекладу [1].

У процесі перекладу взаємодіють не тільки дві мови і більше, але й дві культури, що мають як загальну, так і національну специфіку. Виявлення загального, інтернаціонального, загальнолюдського і приватного, особливого, національного є принциповим під час вивчення такого явища, як міжкультурна комунікація. Переклад, допомагаючи спілкуванню людей різних національностей, є засобом міжмовної і міжкультурної комунікації [2].

З точки зору теорії міжкультурної комунікації, під час перекладу зіставляються не тільки дві мови, а й дві культури в широкому розумінні цього слова. Через міжкультурні відмінності те, що є

зрозумілим носіям однієї мовної культури, може викликати непорозуміння у іншого носія, який отримає текст перекладу [3].

Під час перекладу комунікативного тексту необхідно зберігати його культурні особливості. Щоб досягти адекватності перекладу, перекладач повинен бути знайомий з культурою як вихідної мови, так і мови перекладу, знати мету комунікації і цільову аудиторію. Необхідно пам'ятати, що чим більше схожості між системами і культурами двох мов, тим більш продуктивним буде переклад в умовах міжкультурної комунікації.

Список літератури

1. Перекладацька термінологія : навчально-методичний посібник / Т. М. Єфименко. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 211 с.
2. Мова і світ: сучасні тенденції викладання іноземних мов у вищій школі / Воронова З.Ю., 2019 - с.
3. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку / 2019. – 233 с.

Трансформації та адаптації при перекладі власних назв у ЗМІ

Назви газет, журналів, інформаційних агентств тощо належать до власних назв. Тому в процесі їх перекладу необхідно брати до уваги особливості, характерні для зазначеного виду лексики. Отже, звертаємо увагу на перекладацькі трансформації, які використовуються для перекладу онімів. Відповідно до О. Л. Яшук, переклад власних назв можна здійснювати за допомогою калькування, транслітерації, транспозиції і транскрипції. Як вважає науковиця, провідним способом перекладу власних назв виступає транслітерація, яку вона називає «дослівний переклад» [2, с. 120]. Як зазначає Н. В. Рибко, власні назви українською мовою передаються за допомогою калькування, транслітерації, транскрипції чи поєднання зазначених способів [1]. Загалом науковці погоджуються, що трансформації назв ЗМІ можна класифікувати на лексичні і граматичні.

Розглянемо приклади окреслених трансформацій. Назви газет і журналів нерідко транскрибуються, наприклад: *Bloomberg* – *Блумберг*; *Interational Herald Tribune* – *Інтернешенел Геральд Тріб'юн*. За умови використання прийому транслітерації відбувається передача графічної форми слова, а не фонетичної сторони останнього: *Vogue* – «Вог», *BBC* – Бі-Бі-Сі; *ННК* – Ен-ейч-кей. Транскодування може бути корисним в процесі перекладу назв ЗМІ із англійської мови на українську, якщо оригінальні назви містять символи чи літери, котрі складно чи неможливо перекласти безпосередньо: *The New York Times* може бути транскодоване як *The Guardian* – «Гардіан» (замість «Охоронець»). До ще однієї лексичної перекладацької трансформації відноситься калькування. Наприклад: «*American Medical Writers Association*» – «Асоціація американських медичних письменників» або «Американська асоціація медичних письменників». Прикладом використання транскрипції в поєднанні із калькуванням може бути: *The newspaper Holos Ukrayiny, or The Voice of Ukraine, recently worried...* – Газета «Голос України» нещодавно висловила занепокоєння

Розглянемо приклади використання граматичних трансформацій. Означений/неозначений артикль, який вживається перед назвами англійських журналів/газет, в українському перекладі, як правило, опускається: *The Seaman* – «Сімен»; *The Teacher* – «Тічер». Вказане явище можливо віднести до трансформації опущення, яка виступає доволі поширеним явищем у ході перекладу назв із англійської мови на українську та нерідко використовується в поєднанні із транскрипцією чи транслітерацією. Наприклад: *The New York Times* – «Нью-Йорк Таймс», *The Sun* – «Сан». Приклади використання трансформації доповнення: *Forbes* – журнал про бізнес та фінанси «Форбес» або журнал про бізнес та фінанси «Форбс». Спосіб заміни застосовується в тому випадку, коли прямий переклад назви не є прийнятним чи коли він не дає можливості передати всі відтінки значення назви: *Press Trust of India* – Індійське прес-агентство; *Agence France-Presse* – Французьке агентство новин.

Отже, в ході перекладу назв газет, журналів, інформаційних агентств тощо доволі широко застосовуються лексичні трансформації, в тому числі транскрипція, транслітерація, описовий переклад, калькування, та граматичні трансформації, такі як доповнення, опущення, перестановки, граматичні заміни і різноманітні варіанти комбінування вказаних способів.

Список літератури

1. Рибко Н. В. Переклад власних назв. 2018. URL: <https://conferenc.es.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/viewFile/4774/3897> (дата звернення: 01.02.2024)
2. Ящук О. Л. Особливості перекладу англійських власних назв. Конференція: *Postępy w nauce w ostatnich latach. Nowych rozwiązań*. 2012. С. 119-120. URL: http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf%2012/doklad_12_5_29.pdf (дата звернення: 01.02.2024)

Марія Мулик

Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Формування фонетичної компетентності в учнів загальноосвітньої школи з використанням інтернет-ресурсів

Вивчення іноземної мови, особливо англійської, в умовах сьогодення визнано дуже важливим, що пов'язано з процесом глобалізації. Крім того, робота над вимовою є одним із першочергових завдань у засвоєнні англійської мови. Тому фонетична компетентність – важлива складова в її вивченні.

За даними Українського інституту розвитку освіти в педагогічному контексті, «компетентність – це динамічне поєднання знань, поглядів, способів мислення, умінь, навичок, цінностей, інших особистісних якостей, які визначають здатність людини успішно здійснювати професійну та/або подальшу освітню діяльність» [3].

Робота над вимовою починається з уведення фонетичного матеріалу. Формування фонетичних навичок пов'язане з розвитком комунікативних навичок читання та усного мовлення. Відповідно послідовність введення звуків та інтонаційних моделей окреслюється мовними зразками та їх лексико-граматичним наповненням. Кожна вправа, незалежно від рівня складності останньої, містить обов'язкові компоненти: завдання до вправи, зразок виконання завдання та контроль виконання завдання.

«Згідно із загальнометодичним принципом комунікативності, завдання до вправи має мати комунікативну спрямованість. Проте варто зазначити, що під час формування фонетичної компетенції значущою є частка некомунікативних вправ, оскільки вправи на розвиток інтонаційний і фонематичний слух, включаючи розпізнавання, диференціацію та ідентифікацію, мають некомунікативний характер» [1].

Дослідження теми формування фонетичної компетентності за допомогою інтернет-ресурсів має першочергове значення в сучасному освітньому ландшафті. Важливість цього дослідження очевидна через численні студії, які підкреслюють його актуальність і потенційний вплив.

Наприклад, у дослідженні Саліма Мохда Насіма (2022) вивчалася ефективність онлайн-інструментів фонетичного навчання для підвищення точності вимови тих, хто вивчає другу мову. Результати засвідчили, що учні, які користувалися онлайн-ресурсами, значно поліпшили свою фонетичну компетентність порівняно з тими, хто цього не робив. Дослідження показало, як учні отримали користь від інтерактивних онлайн-вправ і механізмів зворотного зв'язку, зрештою вдосконаливши свої фонетичні навички [4].

Р. Лістер (2017) дослідив вплив онлайн-ресурсів на розвиток фонетичної компетентності серед молодих учнів, підкресливши, як інтерактивні онлайн-ігри та програми для визначення вимови позитивно вплинули на їхні здібності до вимови [2].

Отже, фонетична компетентність відіграє одну з найважливіших ролей у вивченні іноземної мови. Дослідження показали, що використання іноваційних технологій і методів, у тому числі онлайн-ресурсів, сприяє вивченню іноземної мови в більш інтерактивний та ефективний спосіб, що дозволяє учням набагато краще засвоювати матеріал і викликає інтерес.

Список літератури

1. Головань М.М. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. № 3. С. 23-31. 2008. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324272272.pdf>

2. Лістер Р. Викладання другої мови на основі змісту. 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/291311579_Content-based_second_language_teaching

3. Нова українська школа: ключові компетентності. *Український інститут розвитку освіти*. 2020. URL: <https://uied.org.ua/nova-ukrayinska-shkola-klyuchovi-kompetentnosti/>

4. Saleem Mohd Nasim Effectiveness of Digital Technology Tools in Teaching Pronunciation. *Effectiveness of Digital Technology Tools in Teaching Pronunciation to Saudi EFL Learners*. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/364354590_Effectiveness_of_Digital_Technology_Tools_in_Teaching_Pronunciation_to_Saudi_EFL_Learners

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПИСЬМІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 8-9 КЛАСІВ ЗАСОБАМИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Значимість у суспільстві соціальної мобільності, толерантності та комунікативної компетентності, як основних характеристик особистості підростаючої людини, змінює підходи в системі шкільної освіти, віддаючи перевагу новітнім технологіям.

Іноземна мова дедалі активніше набуває статусу соціально-економічного і політичного механізму порозуміння між різними представниками світової спільноти у різноманітних сферах їх життєдіяльності. В умовах безперервного розширення міжнародних контактів досягнення головної мети навчання іноземних мов – сформованості іншомовної компетенції – набуває особливого значення. Успішність іншомовного спілкування безпосередньо визначається рівнем сформованості іншомовної граматичної компетенції, оскільки саме граматики й письмо допомагають зрозуміти логіку мислення та оформлення думки іноземною мовою.

Інформатизація освіти загалом сприяла інформатизації та комп'ютеризації процесу навчання іноземної мови. Останнім часом з'явилося багато наукових методичних праць, присвячених вивченню іноземної мови на різних етапах навчання на основі сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. Однією з цілей вивчення іноземної мови у середній загальноосвітній школі є подальше формування іншомовної комунікативної компетенції у сукупності її компонентів.

Питання з проблеми сформованості іншомовної граматичної компетенції займалося широке коло вітчизняних та зарубіжних учених і дослідників. Але, навіть незважаючи на те, що ця тема активно вивчається науковцями, проблема формування компетентностей у письмі англійської мови учнів 8-9 класів засобами новітніх технологій потребує більш глибокого вивчення й на сьогоднішній день. Усе це й зумовило актуальність дослідження. Л. Черноватий, В. Карабан, І. Набокова та М. Рябих підкреслюють,

що «лексика вводиться семантичними кластерами і семантизується» [1, с. 9]. Як зазначав S. Thornbury, «граматичною компетентністю називається рівень засвоєння людиною основного коду мови, вивчення граматичних правил, процесу словотворення, структуру речення, вокабулярій» [2, с. 128].

Під граматичним навичкою говоріння мається на увазі правильно сформоване комунікативно-мотивоване автоматизоване вживання граматичних явищ у мовленні. Граматику можливо засвоїти лише через практичну діяльність.

Практичне застосування роботи полягає у можливості використання новітніх технологій в процесі формування граматичних навичок формування компетентностей у письмі англійської мови в учнів старших класів.

Вивчення іноземних мов є наслідком інтернаціоналізації всіх сфер життя нашого суспільства, входження його в світове співтовариство. Крім цього, на сьогоднішній день відбувається збільшення інтересу до навчання іноземної мови в рамках шкільної освіти. Це пов'язано з тим, що у старшому шкільному віці (8-9 класи) здатність до мовного наслідування та письмових навичок оволодіння мовою максимальна.

Виходячи з отриманих результатів дослідження, можна зробити висновки, що застосування онлайн-технологій на уроках англійської мови допомагає швидше удосконалити формування компетентності у письмі англійської мови.

Отже, саме використання новітніх інформаційних технологій на уроках англійської мови відіграє важливу роль, адже он-лайн завдання більше мотивують учнів до навчання, вдосконалення навичок письма. Онлайн-технології підвищують рівень знань англійської мови та опанування навчального матеріалу.

Список літератури

1. Л. Черноватий, В. Карабан, І. Набокова, М. Рябих. Практичний курс англійської мови. Вінниця: Нова книга, 2005. 432 с.
2. Thornbury S. 101 Grammar Questions. Cambridge: CUP. 2019. 128 p.

Особливості перекладу повісті Г. Грасса «Кіт і миша»

Метою даного дослідження є вивчення лексичних, синтаксичних і текстових особливостей перекладу повісті

Г. Грасса «Кіт і миша».

В процесі дослідження було поставлено наступні завдання: опрацювати наявну інформацію про автора й перекладача, їхні індивідуальні стилі, загальна характеристика текстів повісті, методика власного дослідження, лексичні, синтаксичні та текстові особливості текстів оригіналу та перекладу повісті, виявити труднощі перекладу на лексичному, синтаксичному й текстовому рівнях, а також способи їх подолання.

Актуальність дослідження полягає у висвітленні лінгвокультурних особливостей оригіналу та перекладу твору й різноаспектному розкритті його літературно-історичного та лінгвокультурного контекстів. Для вирішення поставлених завдань було застосовано описовий метод, а також методику зіставного та контекстуального аналізу.

Новизна роботи полягає у тому, що в ній вперше досліджуються особливості перекладу різнорівневих лінгвальних одиниць у повісті Г. Грасса «Кіт і миша».

Матеріалом для аналізу став німецькомовний текст повісті («Katz und Maus») та його переклад, виконаний Наталею Сняданко («Кіт і миша»).

Було помічено, що перекладач активно акцентувала увагу на різних особливостях тексту, щоб адаптувати твір для українського читача. Їй вдалося створити адекватний переклад, зокрема, за допомогою врахування лексико-семантичних особливостей вихідної та цільової мов. До них уналежнюємо, наприклад, семантично точне відтворення лексичних засобів, а також передачу відтінків їх значень в українській мові. Розгляньмо приклад: «*Malke schlief oder tat nur so, als würde er schlafen*» [2, с. 18]. У перекладі читаємо: «*Мальке спав або тільки вдавав, що спить*» [1, с. 20]. Помітно, що лексичні особливості оригіналу, скажімо, слова «спав», «вдавав» передаються в українській мові прямими відповідниками з тексту-оригіналу.

Більше того, перекладачу вдалося передати адекватний переклад за допомогою різних синтаксичних особливостей. Звернімо увагу на ще один уривок: «*Malke zitterte, sein Borlak bewegte sich schnell und der Schraubenzieher tanzte im gleichen Tempo über seinen Schlüsselbeinen*» [2, с. 53]. У цільовому тексті маємо: «*Мальке тремтів, його борлак швидко рухався, а викрутка у тому ж темпі танцювала над ключицями*» [1, с. 54]. Як бачимо на початку цього речення, словосполучення *Мальке тремтів* та його продовження *викрутка ... танцювала*, що характеризує розвиток подій цього еподу, послідовно відтворюються в тексті перекладу.

Н. Сняданко стикалася з певними труднощами перекладу з німецької на українську мову. Основними труднощами були смислові. Це проілюструємо у заключному прикладі: «*Mahlke kniete in der zweiten Reihe von links, vom Altar aus gesehen, und richtete sein Gebet an die Jungfrau Maria mit weit geöffneten Augen, die hellgrau zu sein schienen, meist leicht entzündet vom Tauchen*» [2, с. 78]. Переклад пропонує: «*Мальке ставав на коліна у другому ряду зліва, якщо дивитися від вітваря, і скеровував свою молитву в широко розплющених, здається світло-сірих, переважно злегка запалених від пірнання очах, до Діви Марії*» [1, с. 78]. З уривку видно, що завдяки збереженню когезії та когерентності, а ще урахуванню особливостей релігійної термінології, перекладачу вдалося зберегти та цілком відтворити смисл тексту-оригіналу.

Підсумовуючи це зіставне вивчення, можна з впевненістю сказати, що український переклад повісті «Кіт і миша» повною мірою відображає лексичні, синтаксичні та текстові характеристики вихідного тексту Г. Грасса.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в описі перекладацьких стратегій, що використовувалися Н. Сняданко.

Список літератури

1. Грас Г. Кіт та миша. URL: <https://findbook.in.ua/books/kit-i-misha>.
2. Günter Grass - Katz Und Maus. URL: <https://epdf.tips/katz-und-maus.html>.

Олеся Незвиська

Науковий керівник - доц. Лопатюк Н.І.

Формування компетентності у граматиці англійської мови учнів 6-7 класів за допомогою освітніх онлайн платформ

Актуальність роботи полягає у необхідності вдосконалення навчання граматики англійської мови учнів 6-7 класів. Використання освітніх онлайн платформ стає ефективною стратегією для формування компетентності в граматиці, сприяючи залученню учнів до навчання через інтерактивні та доступні засоби. З першого етапу вибору оптимальних освітніх платформ впливає необхідність обрати ресурси, що відповідають сучасним стандартам та забезпечують високу інтерактивність. Рекомендується віддавати перевагу платформам, які ефективно поєднують візуальні та аудіо-аспекти для оптимального засвоєння граматичних концепцій [1].

Нами проаналізовано ряд доступних онлайн платформ, наприклад: Wordwall – ігрова платформа для формування граматичної компетентності учнів 6-7 класів. Дозволяє створювати вікторини, гру «колесо вибору» та інші ігрові завдання. Можна використовувати готові матеріали або створювати власні, а також відстежувати прогрес учнів. Платформа сприяє ефективному та зацікавленому вивченню граматики. MyEnglishLab – інноваційна платформа для вивчення англійської мови, яка акцентує на взаємодії викладача та учнів. Викладач виступає керівником, створюючи оптимальне навчальне середовище. Платформа пропонує різноманітні завдання та допоміжні ресурси, такі як аудіозаписи та відеоматеріали, що дозволяє учням перевіряти та поглиблювати свої знання на різних рівнях англійської мови. Listen in English – це платформа, яка використовує відеоматеріали для навчання граматиці. Після перегляду уривку учні мають можливість вивчити нові слова та виконати завдання з різних граматичних тем, що сприяє практичному закріпленню матеріалу. Важливим аспектом є використання ігрових елементів, які не лише роблять процес вивчення цікавим, але й мають потенціал підвищити мотивацію учнів. Також збирання відгуків стосовно ефективності ігор та їх впливу на навчання є необхідним етапом оцінювання.

Зазначимо, що важливо не забувати про регулярний моніторинг успішності учнів, щоб адаптувати навчальний процес та надати додаткову підтримку тим, хто може цього потребувати [2].

Переваги використання онлайн платформ для формування компетентності в граматиці англійської мови учнів 6-7 класів включають доступність інтерактивних ігор, відповідності індивідуальним потребам, можливість моніторингу прогресу та створення зацікавленого навчального середовища.

Недоліки можуть включати обмежену можливість особистої взаємодії вчителя та учня, відсутність миттєвого коригування помилок та потенційні проблеми з концентрацією при тривалому використанні платформ. Також, залежність від технічних засобів може створювати бар'єри для доступу до навчання [3].

Отже, використання освітніх онлайн платформ для формування компетентності у граматиці англійської мови учнів 6-7 класів є перспективним та ефективним підходом. Ці платформи забезпечують інтерактивність, індивідуалізацію навчання та доступ до різноманітних ресурсів. Однак важливо підтримувати моніторинг успішності учнів для адаптації навчання та надання додаткової підтримки, забезпечуючи баланс між технологією та особистою взаємодією в навчальному процесі.

Список літератури

1. Інновація в освіті: їх види та класифікація. URL: <https://genezum.org/library/innovacii-v-osviti-ih-vydy-ta-klassyfikaciya>
2. Коршун Т. С. Можливості індивідуалізації навчання на онлайн-платформах. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2018. № 2 (16). С. 301-306
3. Франчук Н. П., Кікоть Т. А. Теоретичні засади використання освітніх платформ в закладах загальної середньої освіти. С. 67-71.

Формування соціокультурної компетентності на заняттях з аудіювання

Вивчення іноземної мови включає в себе не тільки засвоєння навичок мовлення, аудіювання, читання, письма і знання граматики, а також розуміння культури, менталітету, етики та історії носіїв мови, яка вивчається. Вчителі повинні створювати таке середовище, в якому учні зможуть цілком заглибитися в мову та у всі її культурні, історичні й соціальні аспекти. З цього і починається формування соціокультурної компетентності учнів.

Соціокультурна компетентність – це знання про культурні особливостей носіїв мови, традиції, поведінкові норми і манери, здатність розуміти комунікативну поведінку носіїв мови, а також врахування якомога більше форм вираження цих культур у рівній мірі [1, с. 44]. Саме ці знання дають учням можливість спілкуватися іноземною мовою в різних ситуаціях відповідно до норм мовлення і поведінки, а також традицій культури.

Об'єктом дослідження є процес навчання аудіювання і розвиток навичок слухання німецькою мовою учнів 5-9 класів. **Предмет** дослідження – методика формування соціокультурної компетентності на заняттях з аудіювання з використанням медіатекстів. **Мета** дослідження полягає в розробці й апробації моделі формування соціокультурної компетентності на заняттях з аудіювання з використанням медіатекстів ситуативного і рекламного змісту. Для досягнення поставленої мети було визначено такі **завдання**: 1) проаналізувати літературу, яка визначила наукові засади дослідження; 2) обґрунтувати зміст соціокультурної компетентності, визначити її місце в системі інших компетентностей і показати особливості її формування на заняттях з німецької мови з позиції соціокультурного підходу до навчання; 3) охарактеризувати модель формування соціокультурної компетентності: етапи її формування і вправи, що забезпечують її формування (мовні, умовно-мовленнєві, мовленнєві); 4) визначити зміст і структуру медіатекстів як особливого типу текстів, що мають низку переваг, провести відбір текстів, рекомендованих для роботи з

формування соціокультурної компетентності, показати їхню ефективність на заняттях з німецької мови; 5) розглянути особливості навчання аудіювання з установкою на формування соціокультурної компетентності в роботі з учнями; 6) у ході дослідного навчання перевірити ефективність запропонованої моделі формування соціокультурної компетентності на заняттях з аудіювання з використанням спеціально відібраних медіатекстів.

Для вирішення поставлених завдань використано такі **методи дослідження**: узагальнення досвіду викладання німецької мови як іноземної в контексті теми дослідження, об'єктивація особистого досвіду викладання мови з використанням медіатекстів, дослідне навчання з метою визначення ефективності соціокультурної компетентності на заняттях з учнями в рамках індивідуальної форми навчання, анкетування і тестування.

Заняття з аудіювання з використанням медіатекстів поділяються на три етапи:

4. Передтекстовий етап, на якому відбувається налаштування на прослуховування, усунення лексичних і граматичних труднощів, попередній аналіз контексту, ознайомлення з соціокультурним контекстом.

5. Текстовий етап роботи, під час якого учні переглядають відео і виконують завдання на розуміння тексту.

6. Післятекстовий етап роботи, де виконується мовленнєва практика, аналіз переглянутого медіатексту, завдання загальнокультурного, лінгвокультурознавчого і культурознавчо-орієнтованого типу.

Запропоновану модель роботи можна використати надалі при розробці вправ до різноманітних медіатекстів німецькою мовою для ефективнішого навчання й удосконалення аудитивних умінь учнів, які є основою для успішного міжкультурного спілкування.

Список літератури

1. Bolten J. Interkulturelle Kompetenz. *Landeszentrale für politische Bildung*. Thüringen, 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: docplayer.org/10098923-Juergen-bolten-interkulturelle-kompetenz.html

Особливості формування іншомовної лексичної компетентності

Лексика є вихідним і необхідним будівельним матеріалом, за допомогою якого здійснюється говоріння, тому мовний матеріал становить один з основних компонентів змісту навчання іноземної мови. Це дослідження – спроба визначити поняття "лексична компетентність" та пояснити, як вона формується.

Лексична компетентність, як невід’ємний складник мовної компетентності, полягає в усвідомленому й умотивованому оволодінні лексичними засобами мови й умінні користуватися ними [1]. Вона включає такі елементи: лексичні навички, лексичне знання і загальну мовну усвідомленість.

Лексичні навички забезпечують функціонування лексики в спілкуванні. Розрізняють рецептивні та репродуктивні лексичні навички. Рецептивна лексична навичка – це автоматизоване сприймання та розуміння лексичних одиниць в усному та письмовому вигляді. Репродуктивна лексична навичка – це автоматизоване вживання лексичних одиниць у будь-якому різновиді мовлення.

Другим невід’ємним компонентом лексичної компетентності є лексичні знання. Третій складник лексичної компетентності – лексична усвідомленість. Лексична усвідомленість – це здатність учня усвідомлювати процеси формування своєї лексичної компетентності і опановувати іншомовний вокабуляр; диференціювати і вживати лексичні одиниці залежно від контексту; усвідомлювати та аналізувати власні переваги й недоліки відносно оволодіння і вживання системи лексичних засобів у мовленні [2].

Як стверджує О.Б. Бігич, формування лексичної компетентності відбувається в три етапи [3]:

1) Етап ознайомлення з новими лексичними одиницями. На першому етапі формується база знань про лексичну систему цільової мови, розкривається значення нових слів, і демонструється в якому контексті застосовувати ці одиниці.

2) Етап автоматизації. Цей етап є власне етапом закріплення

нового матеріалу та формування лексичних навичок.

3) Етап застосування. На останньому етапі формується здатність діяти в конкретних комунікативних ситуаціях, використовуючи вивчений вокабуляр, і здатність оцінювати власний рівень засвоєння лексики [3].

Моделювання реальних комунікативних ситуацій особливо важливе для формування лексичної компетентності, оскільки, як ми вже вище зазначили, лексична компетентність включає і кінцевий результат, а саме – вміння використовувати лексичні одиниці на практиці.

Зазначимо, що іншомовний вокабуляр можна поповнювати як прямо, так і опосередковано. Пряме вивчення лексики – це коли студент навмисно та свідомо вивчає нові слова, та виконує спеціальні вправи для їхнього закріплення. Непрямий спосіб передбачає натуральне засвоєння слів, без умотивованого навчання, проте цей спосіб не може існувати окремо від першого. Задля формування саме лексичної компетентності пряме і опосередковане вивчення лексики мають поєднуватися.

Отже, лексична компетентність пов'язана з оволодінням лексичних одиниць цільової мови та набуттям вміння користуватися ними. Цей тип компетентності утворюється в три етапи: ознайомлення, автоматизація та застосування. Будівельний матеріал лексичної компетентності (а саме, лексичні одиниці) вивчаються двома способами: прямим і опосередкованим. Формування лексичної компетентності сприяє формуванню загальної іншомовної компетентності, яка в свою чергу є головною метою навчання іноземної мови.

Список літератури

1. Кучерук О.А. Формування лексичної компетентності учнів у процесі навчання української мови з використанням методу проектів. Київ. 2018. С. 4–7.
2. Баня К.А. Система вправ для формування лексичної компетенції учнів. Київ. 2020. С. 7–8.
3. Шумило А.О. Розвиток іншомовної лексичної компетентності учнів (із використанням мобільних додатків). Київ. 2020. С. 9–10.

Терміни індустрії моди як проблема перекладу

Мова моди – одна зі сфер, яка активно розвивається і знаходиться у процесі невинного руху вперед. Лексика моди схожа з мовою реклами, яка використовується переважно фахівцями у перебігу спілкування з неспеціалістами в інформативних цілях та з метою переконання [3]. Розглядання індустрії моди та її лексики з такого ракурсу пропонує чимало перспектив, які сприяють розумінню феномену моди та пропонують нові напрямки для роботи майбутніх дослідників.

Лексиці жанру сучасного модного дискурсу властиве активне використання художніх засобів, а зокрема епітетів, з огляду на те, що без епітетів неможливо передати опис модного світу, середовища, а також власні враження від побаченого [1, с. 72].

Розглянемо приклади адаптації термінів сфери моди. Адаптація може бути реалізована засобами широкого кола перекладацьких трансформацій: *As a firm believer in the “go big or go home” philosophy, I’m tempted to drop my **shopping mantra** for this classically designed timepiece* [2]. – *Як переконана прихильниця філософії «Або пан, або пропав», я відчуваю спокусу відмовитися від своєї «**шоппінг мантри**» заради цього годинника з класичним дизайном.*

У прикладі оригіналу застосовано трансформацію транскрибування такого виразу сфери моди, як **shopping mantra** – «**шоппінг мантра**». Отже, засобами трансформації транскрибування термін сфери моди було адаптовано для українського читача. *Any combination of colors usually screams loudly, but this perfectly colored **ombre** is nothing but subtle, while still making a statement* [4]. – *Будь-яке поєднання кольорів, зазвичай, занадто контрастне, але цей ідеально забарвлений **омбре** – не що інше, як витончений, але в той же час, говорить про себе вголос.*

Виокремлено також приклад застосування трансформації транслітерації – так, запозичену лексему *ombre* було відтворено засобами транслітерації *омбре*.

The blue jean is a tried-and-true classic for a reason [2]. – Сині джинси не просто так отримали статус надійної класики.

У фрагменті статті трансформація модуляції застосована при перекладі словосполучення сфери моди *a tried-and-true classic* – *отримали статус надійної класики*. Смісловий розвиток використано з метою утворення варіанту перекладу, зрозумілого для українського читача, в чому і полягає сенс адаптації.

A tea dress instantly makes you look as if you have made an effort, while being extremely easy to wear [4]. – У чайній сукні ви миттєво виглядаєте так, ніби доклали до цього чимало зусиль, і при цьому його надзвичайно легко носити.

У фрагменті використано такий термін сфери моди, як *tea dress*. При перекладі термін передано засобами трансформації калькування, оскільки в українському тексті використано такий варіант перекладу, як: *чайна сукня*.

Отже, можемо зробити висновок про те, необхідно використовувати словники, які дають змогу уточнити значення терміна та виокремити його потрібні відтінки. Беручи до уваги контекст, перекладач встановлює точне значення терміна, що дозволяє підібрати найбільш релевантний варіант перекладу.

Список літератури

1. Косенко О. П. Неологізми у фешн-індустрії. *Спецпроект: аналіз наукових досліджень : матеріали VII Міжнар. наук.-практ.конф. у 7 т. Дніпропетровськ : Біла К. О., 2012. Т. 4. С. 71–73*
2. Dress Like A Coastal Grandmother All Summer Long With These Amazon Fashion Finds / Rodrigez B. URL: <https://www.elle.com/fashion/shopping/g39969412/coastal-grandmother-fashion-trend-amazon/>
3. Dyer G. Advertising as Communication. London & New York: Routledge, 1982. P. 29
4. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/fashion>